

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**Domácí násilí a jeho následky u různých skupin
populace v Plzeňském kraji v době COVIDU-19**

Autor práce: Štěpánka Černá, DiS

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Forma studia: Kombinovaná

Vedoucí práce: Mgr. Bc. Milan Veselý

Katedra: Právních oborů a bezpečnostních studií

2022

VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH STUDIÍ, z. ú.
Žižkova tř. 6, 370 01 České Budějovice

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení studenta: Štěpánka Černá
Studijní program: Bezpečnostně právní činnost
Forma studia: Kombinovaná
Místo studia: Příbram

Název bakalářské práce: Domácí násilí a jeho následky u různých skupin populace v Plzeňském kraji v době COVIDU-19

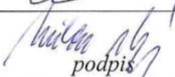
Název bakalářské práce v anglickém jazyce: Domestic Violence and Its Consequences in Various Groups of the Population in the Pilsen Region in Time COVID-19

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií
Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Bc. Milan Veselý

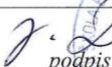
Datum zadání bakalářské práce: listopad 2021

Cíl bakalářské práce:

Hlavním cílem bakalářské práce je zanalyzovat, jak pandemická doba ovlivnila domácí násilí a jeho následky u různých skupin populace v Plzeňském kraji. Vedlejším cílem je zjistit, jaké zkušenosti s domácím násilím mají ženy žijící v Plzeňském kraji.

Student: Štěpánka Černá	datum 16. 11. 2021	podpis
Vedoucí práce: Mgr. Bc. Milan Veselý	16. 11. 2021 datum	podpis

Schvaluji zadání bakalářské práce:

Vedoucí katedry: doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.	24. 1. 2022 datum	podpis
Prorektor pro studium a vnitřní záležitosti: doc. PhDr. Miroslav Sapík, Ph.D.	26. 1. 2022 datum	podpis
Pověřený rektor: doc. Ing. Jiří Dušek, Ph.D.	31. 1. 2022 datum	podpis

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v seznamu použitých zdrojů.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce v elektronické podobě ve veřejně přístupné části infodisku VŠERS, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky vedoucí(ho) a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce systémem na odhalování plagiátů.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce Mgr. Bc Milanu Veselému za cenné rady,
připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

Černá, Š. *Domácí násilí a jeho následky u různých skupin populace v Plzeňském kraji v době COVIDU-19*: bakalářská práce. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2022. 67 s. Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Bc. Milan Veselý.

Klíčová slova: domácí násilí, oběť, agresor, pandemie

Tato bakalářská práce zkoumá vliv pandemie COVIDU-19 na domácí násilí v Plzeňském kraji. Práce je členěna na teoretickou a praktickou část. Teoretická část vymezuje pojem domácí násilí a jeho právní úpravu. Dále charakterizuje agresora a oběti domácího násilí a následky. Závěr teoretické části popisuje domácí násilí v době pandemie COVID-19

Praktická část je zpracována na základě dotazníkového šetření. Anonymní dotazníky byly vyhodnoceny v programu EXCEL a následně zpracovány do grafů. V závěru praktické části nalezneme rozhovory s oběťmi domácího násilí

Hlavním cílem bakalářské práce je zanalyzovat, jak pandemická doba ovlivnila domácí násilí a jeho následky u různých skupin populace v Plzeňském kraji. Vedlejším cílem je zjistit, jaké zkušenosti s domácím násilím mají ženy žijící v Plzeňském kraji.

ABSTRACT

Černá, Š. *Domácí násilí a jeho následky u různých skupin populace v Plzeňském kraji v době COVIDU-19*: bakalářská práce. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2022. 67 s. Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Bc. Milan Veselý

Key words: domestic violence, victim, aggressor, pandemic

This bachelor's thesis examines the impact of the COVID-19 pandemic on domestic violence in the Pilsen region. The work is divided into theoretical and practical part. The theoretical part defines the concept of domestic violence and its legislation. It further characterizes the aggressor and the victims of domestic violence and the consequences. The conclusion of the theoretical part describes domestic violence during the COVID-19 pandemic.

The practical part is based on a questionnaire survey. Anonymous questionnaires were evaluated in the EXCEL program and subsequently processed into graphs. At the end of the practical part, we will find interviews with victims of domestic violence

The main goal of the bachelor thesis is to analyze how the pandemic period affected domestic violence and its consequences in various groups of the population in the Pilsen region. The secondary goal is to find out what experiences women living in the Pilsen region have with domestic violence.

Obsah

Úvod.....	9
1 Cíl a metodika bakalářské práce	10
2 Domácí násilí	11
2.1 Znaky	12
2.2 Formy domácího násilí.....	13
2.3 Fáze domácího násilí.....	14
2.4 Příčiny vzniku domácího násilí.....	15
2.4.1 Jednofaktorové teorie	16
2.4.2 Multifaktorové teorie	18
2.5 Mýty o domácím násilí	20
3 Právní úprava problematiky domácího násilí.....	25
3.1 Ústava a Listina základních práv a svobod	25
3.2 Trestní zákoník.....	25
3.3 Zákon o některých přestupcích	27
3.4 Zákon o Policii České republiky	27
3.5 Zákon o sociálně-právní ochraně dětí	27
3.6 Občanský zákoník	28
4 Agresor a oběti domácího násilí.....	29
4.1 Agresor.....	29
4.1.1 Mýty spojené s osobou agresora	31
4.2 Oběti domácího násilí	31
4.2.1 Vztah oběti	32
4.2.2 Postoj obětí.....	33
4.3 Ženy , jako oběti domácího násilí	34
4.3.1 Násilí na ženách	35
4.3.2 Následky.....	36
4.4 Muži, jako oběti domácího násilí	36

4.4.1	Násilí na mužích.....	37
4.4.2	Následky.....	38
4.5	Senioři, jako oběti domácího násilí.....	38
4.5.1	Násilí na seniorech	39
4.5.2	Následky.....	40
4.6	Děti, jako oběti domácího násilí	41
4.6.1	Násilí na dětech	41
4.6.2	Následky.....	43
5	Domácí násilí v době pandemie COVID-19	44
6	Vlastní šetření	46
6.1	Dotazníkového šetření.....	47
6.1.1	Vyhodnocení dotazníkového šetření	48
6.1.2	Vyhodnocení hypotéz průzkumného šetření	68
6.2	Rozhovor s oběti domácího násilí.....	70
6.2.1	Rozhovor č. 1	70
6.2.2	Rozhovor č. 2	71
6.2.3	Vyhodnocení rozhovorů.....	73
6.2.4	Porovnání rozhovorů.....	75
6.3	Komparace situace před pandemií a během pandemie	76
6.4	Navrhovaná opatření	77
	Závěr	78
	Seznam použitých zdrojů	80
	Seznam zkratk	84
	Seznam tabulek a grafů a obrázků	85
	Přílohy	87

Úvod

Fenomén jménem domácí násilí nás doprovází již po desítky let. Vyskytuje se tak napříč celou společností a mezi všemi kulturami. Počty případů domácího násilí se každoročně zvyšují a pandemická situace nárůst tohoto sociálního jevu jen podpořila.

V České republice se domácímu násilí začala věnovat pozornost od roku 2000. V roce 2001 byl proveden a publikován první výzkum řešící domácí násilí. S pojmem domácí násilí úzce souvisejí pojmy jako násilí v rodině, násilí na ženách, násilí v intimních vztazích, násilí na seniorech. Zcela oddělenou kapitolou zůstává násilí na dětech.

Domácí násilí obsahuje veškeré formy násilí v blízkých vztazích. Obecně můžeme říci, že domácí násilí je zneužití postavení moci, jež pachatelé v rodině nalezají. Domácí násilí nemá ojedinělou incidentu, jedná se tak o opakující se dlouhodobý způsob chování jedné osoby vůči druhé, přičemž míra agresivity stoupá. Příčiny, které vedou ke vzniku nemůžeme jednoznačně stanovit. Můžeme, ale říci, že podstatnou roli zde hraje vliv společnosti, rodiny násilníka a veškeré situace způsobující stres. Mezi znaky násilí řadíme: výskyt násilných incidentů, opakovanost těchto incidentů, eskalaci (vzrůstající tendence incidentů), asymetričnost vztahu, soukromí (k násilí dochází většinou bez svědků).

Často se v běžném životě setkáváme s lidmi, kteří jsou obětí domácího násilí nebo se již obětí domácího násilí stali. Máme šanci poznat oběť domácího násilí, jako obyčejní laici? Jak poznat, že žijeme s násilníkem?

1 Cíl a metodika bakalářské práce

Tato bakalářská práce se zabývá domácím násilím a jeho následky u různých skupin populace. Hlavním cílem bakalářské práce je zanalyzovat, jak pandemická doba ovlivnila domácí násilí a jeho následky u různých skupin populace v Plzeňském kraji. Vedlejším cílem je zjistit, jaké zkušenosti s domácím násilím mají ženy žijící v Plzeňském kraji. K naplnění těchto cílů bude použita dotazníková a komparační metoda.

Bakalářská práce je rozdělena do dvou částí: teoretické a praktické. Teoretická část se bude skládat z pěti kapitol. Ve druhé kapitole je charakterizováno domácí násilí jeho znaky, formy, fáze a příčiny vzniku. Následující kapitola se zaměřuje na právní úpravu dané problematiky. Ve čtvrté kapitole nalezneme charakteristiku agresora a mýty spojené s agresorem. Mimo to tato kapitola obsahuje charakteristiku obětí domácího násilí (dětí, žen, mužů a seniorů), vztah a postoj obětí a mýty spojené s oběťmi. Poslední kapitola se zabývá domácím násilím v době pandemie.

Praktická část bakalářské práce bude obsahovat dotazníkové šetření, které bude provedeno mezi respondenty žijícími v Plzeňském kraji. Dotazník bude obsahovat převážně uzavřené otázky. Dotazník bude rozdán v papírové podobě náhodným respondentům. Autorka dále provede vyhodnocení svého šetření. Další část bakalářské práce bude věnována rozhovorům s oběťmi domácího násilí. V závěru praktické části se bude autorka věnovat komparaci situace před COVIDEM-19 a nyní.

2 Domácí násilí

Domácí násilí je sociálním jevem, který můžeme nalézt v každé společnosti. Dlouho dobu bylo domácí násilí tabuizováno. O tom, co se dělo za zavřenými dveřmi v domácnostech se nahlas nemluvalo. Pro vysvětlení tohoto pojmu neexistuje pouze jedna definice. S pojmem domácí násilí úzce souvisejí pojmy jako např. násilí v rodině, násilí na ženách a násilí v intimních vztazích. Proto můžeme také chápat domácí násilí v širším a užším významu.

Pro širší význam nám postačí tato definice, která byla formulována Radou Evropy v roce 1985, která tvrdí: „Násilné chování v rodině je jakýkoliv čin spáchaný v rámci rodiny některým z členů této rodiny. Tento člen podkopává život, ohrožuje a duševní integritu a omezuje jiného člena na svobodě. Další definice, kterou můžeme použít je definice podle NAP DN: *„Domácí násilí jsou veškeré akty fyzického, sexuálního, psychického, ekonomického či dalších forem násilí, k němuž dochází v domácnosti anebo mezi bývalými či stávajícími manžely, partnery či osobami blízkými, bez ohledu na to, zda násilná osoba sdílí nebo sdílela společnou domácnost s osobou ohroženou tímto násilím.“*¹

Pro užší význam můžeme použít následující definici: „Domácí násilí je výskyt nebezpečného chování, zneužití fyzického, psychického, sexuálního nebo ekonomického charakteru mezi dvěma dospělými lidmi, které jsou nebo v minulosti byly partnery nebo členy rodiny.“²

*„Domácí násilí nemá podobu ojedinělého incidentu, naopak se jedná o stále se opakující způsob maladaptivního chování jedné osoby vůči druhé.“*³ Míra agresivity postupně vzrůstá.

---

¹ Vláda České republiky. *Akční plán prevence domácího a genderově podmíněného násilí na léta 2015-2018*. [online] Vláda České republiky, 23.2.2015. [cit. 2022. 02. 04.]. Dostupný na World Wide Web: <<http://www.vlada.cz/cz/clenove-vlady/pri-uradu-vlady/jiri-dienstbier/aktualne/vlada-schvalila-akcni-plan-prevence-domaciho-a-genderove-podmineneho-nasili-na-leta-2015--2018-126943/>>

² ČÍRTKOVÁ Ludmila, MACHÁČKOVÁ Radka, VITOUŠKOVÁ Markéta. *Domácí násilí. Přístup k řešení problému ve vybraných evropských zemích*. Praha: Bílý kruh bezpečí, 2002. str. 10. ISBN 80-86284-19-0.

³ TOPINKA Daniel. *Domácí násilí z perspektivy aplikovaného výzkumu*. Ostrava: SocioFactor s.r.o., 2016. str. 13. ISBN 978-80-906615-0-9.

Dlouhodobé násilí může vyústit až v posttraumatickou stresovou poruchu. Pro zjišťování dopadu násilí na oběť se vychází z následujících symptomů: *vtíravé a neodbytné pocity opakovaného prožívání traumatické události, únikové příznaky, vyhýbání se všemu, co s traumatickou situací souvisí, nadměrné vzrušení, při kterém je oběť stále citově a tělesně připravena na další trauma.*⁴

Aktéry domácího násilí označujeme jako násilné osoby (pachatele) a ohrožené osoby (oběti). Často sem však řadíme i svědky násilí (např. děti).⁵

Základní rozdíl mezi pojmem násilí a domácí násilí můžeme vidět v tom, že u domácího násilí mluvíme o osobním vztahu mezi pachatelem a obětí. V českém právu není pojem domácí násilí jasně definován. Od roku 2004 však začal platit § 199 trestního zákona, který se zaměřuje na týrání osoby žijící ve společném obydlí.

2.1 Znaky

Jev domácí násilí musí naplňovat společné znaky, mezi které řadíme: výskyt násilných incidentů, opakovatelnost, eskalaci, asymetričnost, soukromí a blízké vztahy intimního charakteru.⁶

Výskyt násilných incidentů v různých formách a intenzitách a opakovatelnost jsou znaky, podle kterých vždy bezpečně poznáme, že se jedná o domácí násilí. Nejedná se tedy o jednorázové incidenty. Hovoříme zde o stále se opakujícím koloběhu útoků, které je přerušováno obdobím usmiřování a relativního klidu.⁷

---

⁴MACHALCOVÁ Tatiana. *Domácí násilí – filosofická analýza pojmu*. Brno: Masarykova univerzita, 2014. str. 55. ISBN 978-80-210-6765-3.

⁵TOPINKA Daniel. *Domácí násilí z perspektivy aplikovaného výzkumu*. Ostrava: SocioFactor s.r.o., 2016. str. 14. ISBN 978-80-906615-0-9.

⁶TOPINKA Daniel. *Domácí násilí z perspektivy aplikovaného výzkumu*. Ostrava: SocioFactor s.r.o., 2016. str. 13. ISBN 978-80-906615-0-9.

⁷TOPINKA Daniel. *Domácí násilí z perspektivy aplikovaného výzkumu*. Ostrava: SocioFactor s.r.o., 2016. str. 13. ISBN 978-80-906615-0-9.

Incidenty mají vzrůstající tendenci. Eskalace trvá několik let. Dochází k postupnému zkrácení období klidu. Naopak období napětí a útoků se rozrůstá. Každý další útok je brutálnější. Na začátku se jedná o facku, ale na konci se jedná o nebezpečný útok, který může vést až k ohrožení života a zdraví.⁸

Dalším znakem, který hraje důležitou roli je asymetrie ve vztahu. Ta se projevuje úplnou mocí agresora a bezmocí oběti. Oběť je udržována v nerovnoměrném postavení. Agresor si vynucuje u oběti poslušnost. Dále vyžaduje, aby oběť dělala zcela to, co žádá, k donucení používá násilí.⁹

2.2 Formy domácího násilí

Domácí násilí můžeme rozdělit do pěti základních forem: fyzické, psychické, sociální, ekonomické a sexuální.¹⁰

Fyzické násilí je formou násilí, která je viditelná. Zanechává na oběti stopy jako jsou popáleniny nebo modřiny. Mezi projevy násilí patří především tělesné ubližování, cloumání tělem, facky, kopání, vytrhávání vlasů a pálení cigaretou. V některých případech může dojít i k ohrožení života či napadení zbraní.¹¹

Psychické násilí není snadné rozpoznat, jelikož psychické problémy, které oběť má nejsou na první pohled viditelné. Může se jednat o psychické problémy typu neurotických projevů (úzkost, ataky, fobie), psychosomatická onemocnění (vředy, ekzémy, migrény) a psychiatrické diagnózy. O psychickém násilí hovoříme v případě, kdy agresor oběť slovně uráží, ponižuje a zesměšňuje ji, popřípadě ji vyhrožuje, že ublíží

---

⁸ TOPINKA Daniel. *Domácí násilí z perspektivy aplikovaného výzkumu*. Ostrava: SocioFactor s.r.o., 2016. str. 13. ISBN 978-80-906615-0-9.

⁹ TOPINKA Daniel. *Domácí násilí z perspektivy aplikovaného výzkumu*. Ostrava: SocioFactor s.r.o., 2016. str. 13. ISBN 978-80-906615-0-9.

¹⁰ TOPINKA Daniel. *Domácí násilí z perspektivy aplikovaného výzkumu*. Ostrava: SocioFactor s.r.o., 2016. str. 12. ISBN 978-80-906615-0-9.

¹¹ TOPINKA Daniel. *Domácí násilí z perspektivy aplikovaného výzkumu*. Ostrava: SocioFactor s.r.o., 2016. str. 12. ISBN 978-80-906615-0-9.

sobě nebo dětem. Psychické násilí se vyskytuje samostatně jen ojediněle, ve většině případů je však provázáno ostatními formami násilí.¹²

V případě sociálního násilí agresor omezuje nebo zakazuje oběti stýkat se s rodinou, přáteli nebo spolupracovníky mimo pracovní dobu. Často dochází také ke kontrole mobilu a počítače oběti.¹³ Hlavním cílem této formy násilí je izolovat oběť.

Pokud agresor omezuje oběti přístup ke společným či vlastním finančním prostředkům nebo oběť ponižuje při vydávání finančních prostředků jedná se o ekonomické násilí. K této formě řadíme i snahu agresora zakázat oběti docházet do zaměstnání.¹⁴

Sexuální násilí je násilí mezi intimními partnery. Tato forma násilí je těžko rozpoznatelná. Sexuální násilí je možné charakterizovat jako situace, kdy je osoba nucena strpět sexuální aktivity i přes svůj nesouhlas. Např. nucení k sexuálním praktikám, které se oběti nelíbí, ponižování partnera/ky během sexu, sexuální hrátky, které přesahují do stádia sexuálního útoku, používání manipulace tak, aby si sex vynutil. Pachatel může praktikovat i sex na spící ženě.¹⁵

2.3 Fáze domácího násilí

Domácí násilí má jednotný vzorec tzv. cyklus domácího násilí. Jako první tento cyklus popsala Walkerová (1979). Autorka ve své knize zmiňuje čtyři fáze domácího násilí, které mají různou délku a časový interval trvání. Interval trvání se při opakování násilí zkracuje. V cyklu platí, že nejdříve dochází k psychickému násilí a až poté dochází k fyzickému, ekonomickému a sexuálnímu.¹⁶

---

¹²TOPINKA Daniel. *Domácí násilí z perspektivy aplikovaného výzkumu*. Ostrava: SocioFactor s.r.o., 2016. str. 12. ISBN 978-80-906615-0-9.

¹³TOPINKA Daniel. *Domácí násilí z perspektivy aplikovaného výzkumu*. Ostrava: SocioFactor s.r.o., 2016. str. 12. ISBN 978-80-906615-0-9.

¹⁴TOPINKA Daniel. *Domácí násilí z perspektivy aplikovaného výzkumu*. Ostrava: SocioFactor s.r.o., 2016. str. 12. ISBN 978-80-906615-0-9.

¹⁵TOPINKA Daniel. *Domácí násilí z perspektivy aplikovaného výzkumu*. Ostrava: SocioFactor s.r.o., 2016. str. 12. ISBN 978-80-906615-0-9.

¹⁶ŠPATENKOVÁ Naděžda, ŠEVČÍK Drahomíra kolektiv. *Domácí násilí*. Praha: Portál, s.r.o., 2011. str. 53. ISBN 978-80-7367-690-2.

Každá z jednotlivých fází se vyznačuje charakteristickým chováním násilné osoby.

1. Fáze narůstajícího napětí – násilný partner je podrážděný, stále nespokojený a kritický. Ohrožená osoba se snaží konfliktu předejít a hledá příčiny podráždění u sebe.¹⁷

2. Fáze násilí – celkové napětí vzrůstá, násilník se uchyluje k jedné z forem násilí. Chování takové osoby vystihuje hněv, hrozby a útočná argumentace. Ohrožená osoba začíná v takové chvíli prožívat strach, bolest a bezmoc.

3. Fáze usmírování – agresor se omlouvá a slibuje, že útok se již nebude opakovat. Může však nastat situace, kdy začne agresor naopak obviňovat oběť a popírá svou vinu.

4. Fáze klidu – v tomto období je nálada neutrální. Oběť se zklidnila a agresor se snaží o vytváření dobré atmosféry. Celý cyklus se uzavírá, ale spirála násilí se dříve nebo později bude opakovat.¹⁸

Ve zkratce však můžeme popsat fáze domácího násilí podle tzv. modelu 3N – namlouvání, napětí, násilí.¹⁹

2.4 Příčiny vzniku domácího násilí

Pokud hovoříme o jakési motivaci páchat domácí násilí, musíme se v první řadě zaměřit na příčiny vzniku samotného násilí. Příčiny násilí nelze jednoznačně stanovit. Existuje jich nepřeberné množství. Jednotlivé příčiny se mezi sebou různě seskupují, prolínají nebo vzájemně násobí. Za prapůvodní příčinu vzniku agresivity označujeme potřeby lovu a boje při zajišťování obživy a ochrany kmene. Bojovnost a agresivita se dříve používala při snaze imponovat ženám.²⁰

V dnešní době můžeme vnímat příčiny domácího násilí na třech úrovních. Mezi tyto úrovně řadíme: úroveň jednotlivce, úroveň skupiny a úroveň společnosti. Úroveň jednotlivce zahrnuje individuální rizikové faktory a jiné okolnosti v životě člověka, např.

---

¹⁷TOPINKA Daniel. *Domácí násilí z perspektivy aplikovaného výzkumu*. Ostrava: SocioFactor s.r.o., 2016. str. 13. ISBN 978-80-906615-0-9.

¹⁸TOPINKA Daniel. *Domácí násilí z perspektivy aplikovaného výzkumu*. Ostrava: SocioFactor s.r.o., 2016. str. 14. ISBN 978-80-906615-0-9.

¹⁹ŠPATENKOVÁ Naděžda, ŠEVČÍK Drahomíra kolektiv. *Domácí násilí*. Praha: Portál, s.r.o., 2011. str. 82. ISBN 978-80-7367-690-2.

²⁰STOČESOVÁ Veronika, ČÁP David. *Psychoterapeutická práce s původci domácího násilí*. Praha: Portál, 2020. str. 52. ISBN 978-80-262-1655-1.

násilí v rodině nebo drogová závislost pečující osoby. Do úrovně skupiny řadíme specifická pravidla a nepsané normy skupiny, do které dotyčný jednatel náleží. („Jestli jsi chlap, tak jí jednu vrazíš a srovnáš si jí“). Jako poslední hovoříme o úrovni společnosti, která představuje postoj veřejnosti k násilí, moci, zbraním a agresí.²¹

Existuje také spousta teorií, které se pokoušejí vysvětlit příčiny vzniku domácího násilí. Mezi nejstarší teorie patří jednofaktorové. Do této skupiny řadíme teorii sociálního učení, situační teorii, teorii zdrojů, teorii sociální změny, sociobiologickou teorii a feministickou teorii. V současné době se však více odborníků přiklání k teoriím multifaktorovým.²²

2.4.1 Jednofaktorové teorie

Teorie sociálního učení je nejpobulárnější teorií, která se pokouší zjistit příčiny vzniku násilných projevů. Tato teorie říká, že násilí je učeno skrze zážitky fyzických trestů nebo pozorování násilného chování u jiných lidí. Právě rodina je primární sociální skupinou, kde se děti poprvé učí, jak se vyrovnat se stresovými situacemi, krizí a celkovou frustrací. Často se tak stává právě rodina prvním místem, kde se jedinec setkává s agresivitou a násilím.²³

Teorie sociálního učení je citována v souvislosti s mezigeneračním přenosem násilných vzorů chování. Např. chlapci, kteří byli svědky domácího násilí proti jejich matkám, mají v dospělosti vyšší pravděpodobnost, že se budou chovat agresivně ke svým partnerkám.²⁴ Tato teorie tedy tvrdí, že jedinci, kteří v mládí zažili násilí jsou náchylnější k užití násilí v pozdějším věku ve své vlastní rodině.²⁵

---

²¹STOČESOVÁ Veronika, ČÁP David. *Psychoterapeutická práce s původci domácího násilí*. Praha: Portál, 2020. str. 53 ISBN 978-80-262-1655-1.

²²MARVÁNOVÁ-VARGOVÁ Branislava, POKORNÁ Dana, TOUFAROVÁ Marie. *Partnerské násilí*. Praha: Linde, 2008. str. 111-115. ISBN 978-80-86131-76-4.

²³PIKÁLKOVÁ Simona, PODANÁ Zuzana, BURIÁNEK Jiří. *Ženy jako oběti partnerského násilí*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2015. str.15. ISBN 978-80-7419-189-3.

²⁴PIKÁLKOVÁ Simona, PODANÁ Zuzana, BURIÁNEK Jiří. *Ženy jako oběti partnerského násilí*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2015. str.15. ISBN 978-80-7419-189-3.

²⁵PIKÁLKOVÁ Simona, PODANÁ Zuzana, BURIÁNEK Jiří. *Ženy jako oběti partnerského násilí*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2015. str. 16. ISBN 978-80-7419-189-3.

Situační teorie vysvětluje, proč je násilí používáno v některých případech či situacích a v jiných ne. Agresivita násilí se podle ní objevuje na základě dvou hlavních faktorů. Jedním z nich je strukturální stres a nedostatek vyrovnávacích mechanismů v rodině. Druhým faktorem jsou pak kulturní normy dané společností týkající se užívání násilí.²⁶

Teorie zdrojů předpokládá, že sociální systémy jsou založeny na existenci stupně držené moci nebo hrozby. Čím více zdrojů (sociálních, ekonomických, personálních) osoba vlastní nebo má k dispozici, tím větší mocí disponuje. Nedostatek zmíněných zdrojů vede k vyšší pravděpodobnosti užití síly a násilí.²⁷

Teorie sociální změny tvrdí, že fenomén násilí na ženách a dětech v rámci rodiny se řídí podle nákladů a zisku. Násilí je užito v případě, kdy odměna převyšuje náklady.²⁸

Sociobiologická teorie vychází z předpokladu, že násilí je výsledkem potenciálu reprodukčního úspěchu dětí a rodičovských investic.²⁹ Hlavním předpokladem teorie je, že přírodní výběr je procesem diferencované reprodukce a reprodukčního úspěchu.³⁰

Feministická teorie svou pozornost věnuje násilí na ženách. Vidí ho, jako specifický fenomén, který je často zkreslován. Hlavní myšlenku této teorie tvoří to, že sociální a ekonomické procesy fungují způsobem, kterým přímo i nepřímo podporují patriarchální uspořádání společnosti.³¹ Toto uspořádání můžeme nalézt i v rodině. *Patriarchální řád vede k subordinaci žen a způsobuje zachování historicky zakotvených společenských vzorců systematického násilí na ženách.³²*

---

²⁶PIKÁLKOVÁ Simona, PODANÁ Zuzana, BURIÁNEK Jiří. *Ženy jako oběti partnerského násilí*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2015. str. 16. ISBN 978-80-7419-189-3.

²⁷PIKÁLKOVÁ Simona, PODANÁ Zuzana, BURIÁNEK Jiří. *Ženy jako oběti partnerského násilí*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2015. str. 17. ISBN 978-80-7419-189-3.

²⁸PIKÁLKOVÁ Simona, PODANÁ Zuzana, BURIÁNEK Jiří. *Ženy jako oběti partnerského násilí*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2015. str. 17. ISBN 978-80-7419-189-3.

²⁹PIKÁLKOVÁ Simona, PODANÁ Zuzana, BURIÁNEK Jiří. *Ženy jako oběti partnerského násilí*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2015. str. 17. ISBN 978-80-7419-189-3.

³⁰PIKÁLKOVÁ Simona, PODANÁ Zuzana, BURIÁNEK Jiří. *Ženy jako oběti partnerského násilí*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2015. str. 18. ISBN 978-80-7419-189-3.

³¹PIKÁLKOVÁ Simona, PODANÁ Zuzana, BURIÁNEK Jiří. *Ženy jako oběti partnerského násilí*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2015. str. 18. ISBN 978-80-7419-189-3.

³²PIKÁLKOVÁ Simona, PODANÁ Zuzana, BURIÁNEK Jiří. *Ženy jako oběti partnerského násilí*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2015. str. 18. ISBN 978-80-7419-189-3.

2.4.2 Multifaktorové teorie

V praxi je užitečnější používat integrovaný model, který jednofaktorové teorie kombinuje a rezignuje na kauzální přístup.³³ Postihuje veškeré faktory, které se podílejí na vzniku kriminality. Nejznámější a nejvíce citovanou multifaktorovou teorií v oblasti domácího násilí je Duttonův kauzální model.

Tento model rozděluje příčiny partnerského násilí do čtyř rovin:

- Makrosystém
- Exosystém
- Mikrosystém
- Ontogenetická rovina³⁴

Makrosystém tvoří základ pro udržení potenciálu domácího násilí. Násilí je ve společnosti udržováno hierarchií hodnot. Ta je založena na nadvládě a dominanci mužů. Patriarchální myšlení má zakotveno, že vůdčí role náleží jedině mužům.³⁵

Exosystém je popisován jako bezprostřední sociální okolí jednotlivce. To zahrnuje jak formální, tak neformální sociální struktury, se kterými konkrétní osoba přichází do kontaktu. Sociální struktury omezují nebo určují chování osoby. Pokud chceme hovořit o konkrétních faktorech, které ovlivňují chování uvnitř rodin, řadíme sem: nezaměstnanost, špatnou ekonomickou situaci nebo závislost na alkoholu.³⁶

Mikrosystém tvoří rodina, ve které mohou vznikat situace, které zvyšují pravděpodobnost vzniku domácího násilí. Dutton označuje rizika, která vyplývají z podstaty rodinného soužití.³⁷

---

³³ČÍRTKOVÁ Ludmila. *Moderní psychologie pro právníky*. Praha: Grada, 2008. str. 42. ISBN 978-80-247-2207-8.

³⁴MARVÁNOVÁ-VARGOVÁ Branislava, POKORNÁ Dana. TOUFAROVÁ Marie. *Partnerské násilí*. Praha: Linde, 2008. str.114. ISBN 978-80-86131-76-4.

³⁵MARVÁNOVÁ-VARGOVÁ Branislava, POKORNÁ Dana. TOUFAROVÁ Marie. *Partnerské násilí*. Praha: Linde, 2008. str. 111-115. ISBN 978-80-86131-76-4.

³⁶MARVÁNOVÁ-VARGOVÁ Branislava, POKORNÁ Dana. TOUFAROVÁ Marie. *Partnerské násilí*. Praha: Linde, 2008. str. 111-115. ISBN 978-80-86131-76-4.

³⁷MARVÁNOVÁ-VARGOVÁ Branislava, POKORNÁ Dana. TOUFAROVÁ Marie. *Partnerské násilí*. Praha: Linde, 2008. str. 111-115. ISBN 978-80-86131-76-4.

Do těchto rizik patří především:

- izolace v domácnosti, která komplikuje sociální kontrolu
- možnost ovlivňování členů rodiny, kterými rodina disponuje
- chování členů rodiny je regulováno normami, které jsou založeny na zcela jiných principech, než jsou zájmy jednotlivých členů této rodiny
- poznání druhých – partneři se vzájemně výborně znají, a tak dokážou odhadnout reakce a způsoby chování i v nestandardních situacích

Ontogenetická rovina vyjadřuje individuální charakteristiky pachatele a oběti. Tato teorie má nejbližší k psychologickým teoriím partnerského násilí. Je založena na předpokladu, že právě sám pachatel si prošel specifickým ontogenetickým vývojem. Naučil se tak řešit stresující situace agresivním chováním. Řadíme sem i teorie, které tvrdí, že pachatelé pravděpodobně byli v dětství obětí traumatizujícího násilí.³⁸

Sociologický ústav Akademie věd České republiky v roce 2003 provedl Mezinárodní výzkum násilí na ženách, ve kterém zobrazil kolo násilí. Toto kolo násilí ukazuje jednotlivé formy chování, které fungují v násilném vztahu. Cílem těchto forem je získat kontrolu nad obětí.³⁹

---

³⁸VONŇKOVÁ Jiřina, SPOUSTOVÁ Ivana. *Domácí násilí z pohledu žen a dětí*. Praha: proFem, o.p.s., 2016. str.111-115. ISBN 978-80-90-4564-5-7.

³⁹PIKÁLKOVÁ Simona a kolektiv autorů. *Mezinárodní výzkum násilí na ženách – ČR/2003*. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2004. str. 120. ISBN 80-7330-054-0.

Nerovnoměrnost sil je přítomná vždy ve vztahu dospělých a dětí, ale i u některých žen a seniorů. K násilí ze strany agresora tak dochází zcela záměrně a opakovaně. Projevem domácího násilí nejsou pouze hádky, ale také další formy psychického nátlaku jako ponižování, zesměšňování, sledování, nadávání, vyhrožování, zakazování, které se stupňují k hrubým až brutálním fyzickým útokům s ohrožením na životě.⁴²

Mýtus č. 2: „Domácí násilí se týká jen sociálně slabších rodin“

To rozhodně není pravda. *Domácí násilí se vyskytuje ve všech sociálních vrstvách, nezávisle na vzdělání, náboženství či ekonomické situaci agresora a oběti.⁴³ Násilí je ve většině případů utajováno. Sama oběť se o to snaží, aby předešla špatné pověsti rodiny, ztrátě zaměstnání. Ženy se nejvíce bojí, že přijdou o své děti. Násilník jim často právě tímto vyhrožuje. K dalším výhrůžkám patří, že ženu zcela odstříhne od finančních prostředků. Ženy často také mají strach začít nový život. Nejvíce ohrožené jsou ženy se zdravotním postižením, ty se domnívají, že nemají jinou možnost než být s násilníkem.⁴⁴*

Mýtus č. 3: „Domácí násilí, je pouze soukromí problém“

Tabuizace domácího násilí díky dostupností informací již ustupuje.⁴⁵ Oběť, která chce problém řešit vysílá jasné signály. Podle českých zákonů, jsou násilné trestné činy vždy trestné. Nerozlišujeme, zda jsou spáchané v rodině nebo mimo ni. Část násilných činů je tvořena oficiálními delikty (žaluje a stíhá je stát). Cílem je ochránit rodinu a veškeré její členy rodiny.

---

⁴² Statní zdravotní ústav. Mýty o domácím násilí. *Ministerstvo zdravotnictví ČR a Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR*. [online] *Ministerstvo zdravotnictví ČR a Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR*, 2022 [cit. 2022. 02. 04]. ISSN 2695-0340. Dostupné z: <https://www.nzip.cz/clanek/104-myty-o-domacim-nasili>.

⁴³ Statní zdravotní ústav. Mýty o domácím násilí. *Ministerstvo zdravotnictví ČR a Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR*. [online] *Ministerstvo zdravotnictví ČR a Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR*, 2022 [cit. 2022. 02. 04]. ISSN 2695-0340. Dostupné z: <https://www.nzip.cz/clanek/104-myty-o-domacim-nasili>.

⁴⁴ Statní zdravotní ústav. Mýty o domácím násilí. *Ministerstvo zdravotnictví ČR a Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR*. [online] *Ministerstvo zdravotnictví ČR a Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR*, 2022 [cit. 2022. 02. 04]. ISSN 2695-0340. Dostupné z: <https://www.nzip.cz/clanek/104-myty-o-domacim-nasili>.

⁴⁵ Statní zdravotní ústav. Mýty o domácím násilí. *Ministerstvo zdravotnictví ČR a Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR*. [online] *Ministerstvo zdravotnictví ČR a Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR*, 2022 [cit. 2022. 02. 04]. ISSN 2695-0340. Dostupné z: <https://www.nzip.cz/clanek/104-myty-o-domacim-nasili>.

Mýtus č. 4: „Situace není tak zlá, jinak by oběť násilníka opustila“

Situace může být sebevíce kritická, ale oběť rozhodnutí opustit násilníka odkládá. Většinou se snaží najít jiné řešení, které by situaci mohlo vyřešit. Především jí jde o to násilí zastavit, ale zároveň udržet vztah hlavně kvůli dětem. Chování partnera omlouvá a hledá chybu u sebe. Opakující se ponižování ze strany partnera a kontrolování přivede oběť do stavu bezmoci. Oběť většinou pociťuje, že bez partnera se nedá žít. Hledat pomoc začne až poté, co vyzkouší spoustu jiných pokusů o urovnání situace, nebo pociťuje ohrožení na životě. Do té doby nechce o situaci mluvit. Za celou situace se stydí.⁴⁶

Mýtus č. 5: „Za násilí si oběť může sama, protože provokuje“

Pachatel za páchaní násilí obviňuje oběť. Nechce za své činy převzít odpovědnost. Násilník bere za provokaci, vše, co není podle něj. Nejčastěji se jedná o situace, kdy oběť přijde pozdě z práce, má vlastní názor, setkává se s kamarádkami, nebo si dokonce dovolí agresora kritizovat. Dále násilníci vidí provokaci v chování, které u sebe považují za zcela normální.⁴⁷

Ovšem i kdyby je někdo „provokoval“, těžko by například napadli kolegu v práci, spolubydlicího apod., ale v rodině má násilník pocit, že si může vše dovolit a že nad partnerkou má absolutní moc a kontrolu. Pouze on má možnost se rozhodnout, zda použije násilí či nikoliv a jak se bude chovat.⁴⁸

Mýtus č. 6: „Domácí násilí je ve vztahu, kde to druhému nevadí“

Tohle jsou většinou výmluvy lidí, kteří nechtějí obětovat svůj čas pomocí týrané osobě. Žena by vždy měla být brána jako rovnocenný partner v obstarání obživy a muž

---

⁴⁶ Statní zdravotní ústav. Mýty o domácím násilí. Ministerstvo zdravotnictví ČR a Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR. [online] Ministerstvo zdravotnictví ČR a Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR, 2022 [cit. 2022. 02. 04]. ISSN 2695-0340. Dostupné z: <https://www.nzip.cz/clanek/104-myty-o-domacim-nasili>.

⁴⁷ Statní zdravotní ústav. Mýty o domácím násilí. Ministerstvo zdravotnictví ČR a Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR. [online] Ministerstvo zdravotnictví ČR a Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR, 2022 [cit. 2022. 02. 04]. ISSN 2695-0340. Dostupné z: <https://www.nzip.cz/clanek/104-myty-o-domacim-nasili>.

⁴⁸ Statní zdravotní ústav. Mýty o domácím násilí. Ministerstvo zdravotnictví ČR a Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR. [online] Ministerstvo zdravotnictví ČR a Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR, 2022 [cit. 2022. 02. 04]. ISSN 2695-0340. Dostupné z: <https://www.nzip.cz/clanek/104-myty-o-domacim-nasili>.

jako rovnocenný partner při péči o děti a domácnost. Nikdo by neměl být svým partnerem psychicky deptán, ponižován nebo bit. Násilné chování se většinou nevyskytuje hned na začátku vztahu.⁴⁹

Každý člověk si uvědomuje nespravedlnost a příkoří, které se mu děje a pokud se snaží situaci zvládnout sám a partnera omlouvá, neznamená to, že mu nevádí nebo mu snad vyhovuje.⁵⁰

Mýtus č. 7: „Násilí páchá ten, kdo se s násilím setkal v dětství“

Není podmínkou, že lidé, kteří byli v dětství obětí násilí, budou v dospělosti týrat druhého. Domácí násilí neovlivňuje děti v případech, kdy nejsou přímými svědky. Ovlivňují je však zážitky, které se stávají rizikovým faktorem. To však nedokazuje, že v násilí musí pokračovat. Naopak právě negativní zkušenosti je mohou vést k odmítání násilí.⁵¹

Mýtus č. 8: „Příčinou domácího násilí, je vždy alkohol“

Ne vždy je samotný alkohol příčinou násilí. Příčinou bývá pouhá myšlenka získání kontroly a moci nad partnerem, se kterým společně žije. K násilným situacím dochází i když je agresor střízlivý. Alkohol zde hraje roli spouštěče. Dokáže odbourat zábrany a zesílí tak agresivní impulzy. Násilník využívá stav opilosti jako argument, aby nemusel přebírat zodpovědnost za své činy.⁵² Druhý den po vystřízlivění se násilník oběti

---

⁴⁹ Statní zdravotní ústav. Mýty o domácím násilí. *Ministerstvo zdravotnictví ČR a Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR*. [online] *Ministerstvo zdravotnictví ČR a Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR*, 2022 [cit. 2022. 02. 04]. ISSN 2695-0340. Dostupné z: <https://www.nzip.cz/clanek/104-myty-o-domacim-nasili>.

⁵⁰ Statní zdravotní ústav. Mýty o domácím násilí. *Ministerstvo zdravotnictví ČR a Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR*. [online] *Ministerstvo zdravotnictví ČR a Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR*, 2022 [cit. 2022. 02. 04]. ISSN 2695-0340. Dostupné z: <https://www.nzip.cz/clanek/104-myty-o-domacim-nasili>.

⁵¹ Statní zdravotní ústav. Mýty o domácím násilí. *Ministerstvo zdravotnictví ČR a Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR*. [online] *Ministerstvo zdravotnictví ČR a Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR*, 2022 [cit. 2022. 02. 04]. ISSN 2695-0340. Dostupné z: <https://www.nzip.cz/clanek/104-myty-o-domacim-nasili>.

⁵² Statní zdravotní ústav. Mýty o domácím násilí. *Ministerstvo zdravotnictví ČR a Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR*. [online] *Ministerstvo zdravotnictví ČR a Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR*, 2022 [cit. 2022. 02. 04]. ISSN 2695-0340. Dostupné z: <https://www.nzip.cz/clanek/104-myty-o-domacim-nasili>.

omlouvá, tvrdí, že se situace nebude opakovat. Chce tak docílit toho, aby mu oběť odpustila.⁵³

Mýtus č. 9: „Oběť domácího násilí lze snadno poznat“

Tvrzení, že oběťmi domácího násilí se obvykle stávají „putřky“, „chudinky“ nebo „bačkory“, které si nechají vše líbit, je mylné. Mohou to být pracovně úspěšní lidé ve vrcholných manažerských funkcích, kteří vystupují navenek sebevědomě a dominantně. Osobnostní profil oběti není možné jednoznačně stanovit. Domácí násilí se odehrává většinou „beze svědků“. V mnoha rodinách může docházet ke konfliktům a potyčkám, které se navenek jeví jako méně závažné, byť se ve skutečnosti o domácí násilí jedná. To ztěžuje prokázání domácího násilí a nabídku pomoci.⁵⁴

---

⁵³ Statní zdravotní ústav. Mýty o domácím násilí. *Ministerstvo zdravotnictví ČR a Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR*. [online] *Ministerstvo zdravotnictví ČR a Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR*, 2022 [cit. 2022. 02. 04]. ISSN 2695-0340. Dostupné z: <https://www.nzip.cz/clanek/104-myty-o-domacim-nasili>.

⁵⁴ Statní zdravotní ústav. Mýty o domácím násilí. *Ministerstvo zdravotnictví ČR a Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR*. [online] *Ministerstvo zdravotnictví ČR a Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR*, 2022 [cit. 2022. 02. 04]. ISSN 2695-0340. Dostupné z: <https://www.nzip.cz/clanek/104-myty-o-domacim-nasili>.

3 Právní úprava problematiky domácího násilí

Domácí násilí se dlouhou dobu vymykalo jakémukoliv řešení, a to jak ve sféře právní, tak v sociální. Drobné rozdílnosti mezi právními odvětvími směřovaly k těžšímu postihu pachatele nebo pachatelky, ale i k pomoci oběti. Dnes jsou oběti domácího násilí chráněny Ústavou č.1/1993 a Listinou základních práv a svobod č.2/1993 Sb., Trestní zákoník č. 40/2009 Sb., Zákon o některých přestupcích č. 251/2016, Zákon o sociálně-právní ochraně dětí č.359/1999 Sb., Zákon o Policii České republiky č. 273/2008 Sb. V poslední řadě bychom neměli zapomínat také na Zákon o obětech trestných činů č. 45/2013 Sb. a Zákon o soudnictví ve věcech mládeže č. 218/2003 Sb.

3.1 Ústava a Listina základních práv a svobod

Právní normy Ústava č. 1/1993 Sb. a Listina základních práv a svobod č.2/1993 Sb. jsou součástí Ústavního pořádku České republiky. Jedná se o normy, které mají nejvyšší právní síly v právním řádu. V těchto právních normách jsou zakotvena základní práva a svobody občanů. Článek 1. Listiny nám říká, že všichni lidé jsou svobodní a jsou si rovni v právech a důstojnosti. Článek 6 nám říká, že každému je zaručeno právo na život. Právo na nedotknutelnost osoby a jejího soukromí nám zaručuje článek 7. Článek 32. listiny nám zaručuje ochranu rodiny a rodičovství.

Tyto dokumenty ukládají státu povinnost ochrany základních práv a svobod občanů. Stát je povinen řešit porušení těchto norem a poskytnout ochranu obětem a ohroženým osobám.

3.2 Trestní zákoník

Trestný čin nesoucí název domácí násilí neexistuje. Novela trestního zákona (40/2009 Sb.), která nabyla účinnosti 1.6.2004 však problematiku domácího násilí upravuje.⁵⁵ Tato novela přinesla do trestního zákona novou skutkovou podstatu trestného činu – týrání osoby žijící ve společném obydlí, nebo osoby blízké (§ 199 trestního

---

⁵⁵ MARTINKOVÁ Milada, SLAVĚTÍNSKÝ Vladan, VLACH Jiří. *Vybrané problémy z oblasti domácího násilí v ČR*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2014. str. 65. ISBN 978-80-7338-139-4.

zákoníku). Osobou blízkou zde rozumíme příbuzné v přímé linii, zpravidla tedy manžel, manželka, sourozenci nebo jiné osoby v podobném poměru (druh a družka).⁵⁶

*Právě touto novelou došlo k uzákonění povinnosti orgánů činných v trestném řízení stíhat agresora domácího násilí, a to i bez ohledu na skutečnost, zda k němu dá souhlas.*⁵⁷

Toto ustanovení tvrdí, že „kdo týrá osobu blízkou nebo jinou osobu žijící ve společném obydlí, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až čtyři léta.”⁵⁸

*Pakliže pachatel tento trestný čin spáchá zvláště surovým nebo trýznivým způsobem a způsobí oběti těžkou újmu na zdraví, nebo je čin spáchán na dvou a více osobách, je tento čin páchan delší dobu, hrozí mu trest odnětí svobody na dva až osm let.*⁵⁹

V souvislosti s domácím násilím můžeme hovořit i o dalších trestných činech např: *týrání svěřené osoby (§ 198), ublížení na zdraví (§ 146), těžké ublížení na zdraví (§145), vydírání (§ 175), znásilnění (§ 185), násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci (§ 352), vražda (§ 140), omezování osobní svobody (§ 171), zbavení osobní svobody (§ 170), porušování domovní svobody (§ 178), porušení tajemství dopravovaných zpráv (§ 182), neoprávněný zásah do práva k domu, bytu nebo nebytovému prostoru (§ 208 odst. 2), maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání (§ 337 odst. 2), únos dítěte a osoby stížené duševní poruchou (§ 200) a další.*⁶⁰

---

⁵⁶Perfesona. Co si představit pod pojmem domácí násilí. *Perfesona .cz* [online]. © Perfesona 2015, [cit. 2022. 02. 08]. Dostupné z: <http://www.persefona.cz/co-si-predstavit-pod-pojmem-domaci-nasili>

⁵⁷Perfesona. Co si představit pod pojmem domácí násilí. *Perfesona .cz* [online]. © Perfesona 2015, [cit. 2022. 02. 08]. Dostupné z: <http://www.persefona.cz/co-si-predstavit-pod-pojmem-domaci-nasili>

⁵⁸Perfesona. Co si představit pod pojmem domácí násilí. *Perfesona .cz* [online]. © Perfesona 2015, [cit. 2022. 02. 08]. Dostupné z: <http://www.persefona.cz/co-si-predstavit-pod-pojmem-domaci-nasili>

⁵⁹Perfesona. Co si představit pod pojmem domácí násilí. *Perfesona .cz* [online]. © Perfesona 2015, [cit. 2022. 02. 08]. Dostupné z: <http://www.persefona.cz/co-si-predstavit-pod-pojmem-domaci-nasili>

⁶⁰Perfesona. Co si představit pod pojmem domácí násilí. *Perfesona .cz* [online]. © Perfesona 2015, [cit. 2022. 02. 08]. Dostupné z: <http://www.persefona.cz/co-si-predstavit-pod-pojmem-domaci-nasili>

3.3 Zákon o některých přestupcích

Jednotlivé akty domácího násilí jsou často posuzovány podle Zákona o některých přestupcích č. 251/2016 Sb. Mezi nejčastější přestupky spojené s domácím násilím řadíme § 7 Přestupky proti občanskému soužití nebo § 8 přestupky proti majetku.

3.4 Zákon o Policii České republiky

Zákon o Policii České republiky č. 273/2008 Sb. nám v souvislosti s domácím násilím upravuje vykázaní osoby z bytu nebo domu i z bezprostředního okolí společného obydlí. Vykázání lze uložit na dobu 10 dnů. Dobu nelze zkrátit ani pokud ohrožená osoba udělí souhlas k jejímu zkrácení. Lze však dobu vykázaní z obydlí prodloužit na jeden měsíc, nejdéle však na 1 rok. Vykázání řadíme do preventivních opatření, které směřuje k ochraně ohrožených osob, zamezení dalšího násilí.⁶¹ Ohrožená osoba může podat návrh na vydání předběžného opatření, návrh na rozvod, trestní oznámení. Dále může vyhledat pomoc u intervenčního centra. Násilná osoba je povinna opustit prostor, ze kterého byla vykázána. Dále policista přesně vymezí prostory, do kterých násilná osoba nesmí vstupovat. Vykázaná osoba si může ze společného obydlí vzít osobní věci, cennosti a dokumenty a věci potřebné pro výkon zaměstnání nebo podnikání.⁶²

3.5 Zákon o sociálně-právní ochraně dětí

Zákon o sociálně-právní ochraně dětí č. 359/1999 Sb. je samostatný právní předpis, který *upravuje sociálně – právní ochranu dětí a zaopatřených zletilých nebo plně svéprávných fyzických osob po zániku pěstounské péče nebo ústavní výchovy.*⁶³

---

⁶¹ ČESKO. Zákon č. 273/2008 Sb. Zákon o Policii České republiky. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS, s.r.o. 2010-2022. verze 18. [cit. 2022. 02. 10]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2008-273>

⁶² ČESKO. Zákon č. 273/2008 Sb. Zákon o Policii České republiky. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS, s.r.o. 2010-2022. verze 18. [cit. 2022. 02. 10]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2008-273>

⁶³ ČESKO. Zákon č. 363/2021 Sb. Zákon, kterým se mění zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně – právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS, s.r.o. 2010-2022. verze 1. [cit. 2022. 02. 10]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2021-363>

V § 6 tohoto zákona nalezneme okruh dětí, na které se sociálně-právní ochrana vztahuje.

Pro pochopení tohoto zákona si musíme definovat dva základní pojmy: ochranu dětí a sociálně-právní ochranu dětí.

Ochranou dětí rozumíme ochranu souboru práv a oprávněných zájmů dítěte, která je předmětem činnosti mnoha orgánů a fyzických a právnických osob v různých oblastech působnosti.⁶⁴

Sociálně-právní ochrana dětí je pojmem užším než pojem „ochrana dětí“. Představuje zajištění práva dítěte na život, příznivý vývoj, na rodičovskou péči a život v rodině, též práva dítěte na identitu, svobodu myšlení, svědomí a náboženství, na vzdělání a zaměstnání. Zahrnuje ochranu dětí před násilím, zneužíváním, zanedbáváním a vykořisťováním.⁶⁵

3.6 Občanský zákoník

Manželské a rodinné vztahy, nám upravoval zákon č. 94/1993 Sb. Zákon o rodině. Tento zákon byl zrušen ke dni 1.1.2014. Vydaný Nový Občanský zákoník č. 89/2012 Sb. s účinností od 1.1.2014 do sebe pojal zrušený Zákon o rodině.

---

⁶⁴Galileo Corporation s.r.o. *Oficiální stránky městské části Praha 22: Úsek sociálně – právní ochrany dětí.* [online]. © Oficiální stránky městské části Praha 22, 03.04. 2022 [cit. 2022. 02. 08]. Dostupné z: <https://www.praha22.cz/urad/organizacni-struktura/odbory-uradu/usek-socialne-pravni-ochrany-deti/co-je-socialne-pravni-ochrana-deti/>

⁶⁵Galileo Corporation s.r.o. *Oficiální stránky městské části Praha 22: Úsek sociálně – právní ochrany dětí.* [online]. © Oficiální stránky městské části Praha 22, 03.04. 2022 [cit. 2022. 02. 08]. Dostupné z: <https://www.praha22.cz/urad/organizacni-struktura/odbory-uradu/usek-socialne-pravni-ochrany-deti/co-je-socialne-pravni-ochrana-deti/>

4 Agresor a oběti domácího násilí

Domácí násilí probíhá mezi blízkými lidmi. Mezi pachatelem a obětí jsou vždy vazby, a to buď citové, sociální nebo ekonomické. Agresor se chová agresivně vůči své oběti, a to většinou v soukromí.⁶⁶

4.1 Agresor

Charakterizovat agresory není jednoduché, protože se jednotlivé osoby liší osobnostmi, socioekonomickým statusem, zdravotním stavem, a především životními zkušenostmi. Existují však společné rizikové faktory, které napomáhají osobám k násilnému chování: poruchy osobnosti, osobnostní nezralost, psychiatrické a neurologické diagnózy, transgenerační přenos agresivního jednání (agresor zažíval domácí násilí nebo byl jeho svědkem), užívání drog a závislost na psychotropních látkách.⁶⁷

Do společné osobnostní charakteristiky agresora řadíme: nepřijímání zodpovědnosti za své chování, nízké sebevědomí, obviňování oběti z násilí, podceňování násilí. Agresor se také chová odlišně doma a na veřejnosti. Můžeme tedy konstatovat, že se jedná o lidi dvou tváří.⁶⁸ Dále zde hrají důležitou roli reakce na stres, víra v mýty o tradiční a patriarchální rodině, lpění na mužské nadřazenosti a nadvládě.⁶⁹

U násilných žen, můžeme rozlišit několik motivů, které je vedou k páchání domácího násilí. Mezi tyto motivy řadíme: sebeobranu, strach, odplatu, ventilaci emocí, snahu získat u partnera respekt, dostat partnera na kolena, získat ve vztahu kontrolu.⁷⁰

---

⁶⁶TOPINKA Daniel. *Domácí násilí z perspektivy aplikovaného výzkumu*. Ostrava: SocioFactor s.r.o., 2016. str. 15. ISBN 978-80-906615-0-9.

⁶⁷TOPINKA Daniel. *Domácí násilí z perspektivy aplikovaného výzkumu*. Ostrava: SocioFactor s.r.o., 2016. str. 15. ISBN 978-80-906615-0-9.

⁶⁸TOPINKA Daniel. *Domácí násilí z perspektivy aplikovaného výzkumu*. Ostrava: SocioFactor s.r.o., 2016. str. 15. ISBN 978-80-906615-0-9.

⁶⁹VONŇKOVÁ Jiřina, SPOUSTOVÁ Ivana. *Domácí násilí z pohledu žen a dětí*. Praha: proFem, o.p.s., 2016. str. 38. ISBN 978-80-90-4564-5-7.

⁷⁰ČÍRTKOVÁ Ludmila. *Domácí násilí – Nebezpečné rodinné vztahy ve 21. století*. Plzeň: Aleš Čeněk 2020. str. 130. ISBN 978-7380-806-8.

Šmolka rozlišuje v situacích domácího násilí tři základní zdroje agresivního chování násilníka, a to trvalé osobnostní založení, drobná mozková poškození a dyadické reakce. Trvalé osobnostní založení je výrazně ovlivněné dědičností a výchovou. Pokud hovoříme o drobném mozkovém poškození lze říct, že násilník pociťuje lítost nad svým chováním. Někdy může mít i amnézii na násilnou epizodu. Dyadická reakce vysvětluje vzájemné působení obou partnerů, střídá se provokace a reakce.⁷¹

L.W. Sherman dělí pachatele domácího násilí na dvě velké skupiny: na sociálně problémové násilníky, kteří páchají násilí nejen doma ale i na veřejnosti. Tito násilníci mají záznamy v rejstříku trestů. Druhou skupinou jsou tzv. násilníci dvojí tváře. Zde hovoříme o mužích, kteří si vytvořili vlastní obraz dokonalého muže, který je silný, úspěšný, konkurenceschopný a dokáže finančně zabezpečit rodinu. Jelikož, oni takový nejsou propadají frustraci a ta vyústí v násilí proti ženě.⁷²

N. Jacobson a Gotman jakožto odborníci na vztahy vytvořili populární typologii násilníků. Rozdělují agresory do dvou skupin s typovým profilem kobry a pitbulové. Kobry jsou násilníci vůči ostatním, netrpí pocitu viny ani výčitkami svědomí, motivuje je touha po okamžitém uspokojení a jsou schopni něčeho ihned nechat a přejít k něčemu jinému. Často se cítí nadřazení a snaží se přerukovat fakta. Na první pohled jsou okouzující a charismatičtí. Bohužel mají trauma z dětství, kdy byli svědky nebo dokonce oběťmi domácího násilí. Na závěr můžeme říct, že kobry útočí rychle a zuřivě, ale zároveň se přitom ovládají a před samotným zaútočením se zcela zklidní a soustředí se na útok.⁷³ Druhá skupina tzv. pitbulové jsou násilníci obvykle jen k partnerovi, jeví určitou známku pocitu viny. Svou oběť často pronásledují, snaží se ji zcela ovládnout. Motivací k páchání násilí pro ně bývá strach z opuštění. Na rozdíl od první skupiny jsou emočně ovlivnitelní. Lze tedy konstatovat, že pitbulové jsou emočně nestálější a mají sklon nechat věc vykvasit a následně se tzv. urvou ze řetězu.⁷⁴

---

⁷¹VOŇKOVÁ Jiřina, HUŇKOVÁ Markéta. *Domácí násilí v českém právu z pohledu žen*. Praha: proFem, o.p.s., 2004. str. 58. ISBN 80-239-2106-1.

⁷²VOŇKOVÁ Jiřina, SPOUSTOVÁ Ivana. *Domácí násilí z pohledu žen a dětí*. Praha: proFem, o.p.s., 2016. str. 39. ISBN 978-80-90-4564-5-7.

⁷³VOŇKOVÁ Jiřina, SPOUSTOVÁ Ivana. *Domácí násilí z pohledu žen a dětí*. Praha: proFem, o.p.s., 2016. str. 39. ISBN 978-80-90-4564-5-7.

⁷⁴VOŇKOVÁ Jiřina, SPOUSTOVÁ Ivana. *Domácí násilí z pohledu žen a dětí*. Praha: proFem, o.p.s., 2016. str. 41. ISBN 978-80-90-4564-5-7.

4.1.1 Mýty spojené s osobou agresora

V dnešní době se můžeme setkat se spoustou mýtů týkajících se právě násilné osoby. K těmto mýtům řadíme tvrzení, že k násilí dochází jen v rodinách alkoholiků. Dále, že pachatelé jsou velmi často osoby, které nemají potřebu druhého kontrolovat a ovládat, netrpí obavou ze ztráty partnera. Posledním nepravdivým tvrzením je, že existence domácího násilí je až trojnásobně vyšší u násilníků, kteří jsou v zaměstnání úspěšní a celkově ve společnosti jsou velice oblíbeni.⁷⁵

4.2 Oběti domácího násilí

Obětí domácího násilí, se může stát každý z nás. Obecně můžeme konstatovat, že se oběti nejčastěji rozdělují podle kategorie používané v kriminologii. Ta rozděluje oběti na: oběti sexuálního násilí, fyzického násilí, domácího násilí a majetkové újmy. Jiné kritérium třídí oběti podle jejich reakce na trestný čin (aktivní, pasivní, panická).

Dále můžeme oběti určovat i podle interakce mezi obětí a pachatelem. Zde rozlišujeme zúčastňující se oběť a nezúčastňující se oběť, provokující, latentní a nepravou oběť⁷⁶.

Zúčastňující se oběť nám potvrzuje teorii, že při násilných trestných činech se pachatel a oběť znají a interakce mezi nimi ovlivňuje motivaci pachatele.⁷⁷

V případě nezúčastňující se oběti nedochází k interakci mezi obětí a pachatelem. Oběť nemá možnost vnímat ohrožení.⁷⁸

---

⁷⁵MARTINKOVÁ Milada, MACHÁČKOVÁ Radka. *Vybrané kriminologické a právní aspekty domácího násilí*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2001. str. 127. ISBN 80-86008-98-3.

⁷⁶MACHALCOVÁ Tatiana. *Domácí násilí – filosofická analýza pojmu*. Brno: Masarykova univerzita, 2014. str. 54. ISBN 978-80-210-6765-3.

⁷⁷MACHALCOVÁ Tatiana. *Domácí násilí – filosofická analýza pojmu*. Brno: Masarykova univerzita, 2014. str. 54. ISBN 978-80-210-6765-3.

⁷⁸MACHALCOVÁ Tatiana. *Domácí násilí – filosofická analýza pojmu*. Brno: Masarykova univerzita, 2014. str. 55. ISBN 978-80-210-6765-3.

*Provokující oběť podcenila nebezpečnost situace a záměrně nebo bezděčně se vystavila nebezpečí. Jsou to jednak jedinci s viktimgenními faktory anebo oběti osob, které byly dohnány k násilnému útoku po předchozím nesnesitelném týrání druhou osobou.*⁷⁹

*U latentní oběti se kumulují všechny viktimgenní faktory, které nejsou na veřejnosti manifestovány. Jedná se o trestné činy s vysokou latencí páchané zejména v rodinách.*⁸⁰

Za nepravou oběť označujeme člověka, který se ocitl v nesprávný čas na nesprávném místě.⁸¹

U dlouhodobě týraných obětí se můžeme setkat s tzv. syndromem týrané ženy nebo syndromem týraného muže. Obecně můžeme říct, že na vzniku syndromu se podílí typ domácího násilí, typ previktimgenní osobnosti a reakce sociálního násilí. Tyto syndromy se projevují zvláštními znaky. Syndrom týrané ženy se vyznačuje těmito znaky: setrvání v blízkosti agresora, opakované útoky a návraty k tyranovi, patologický strach z reakcí násilné osoby, obavy ze ztráty dětí a sociální odloučení. Celkově tak dochází k oslabení oběti po stránce fyzické, psychické a často i ekonomické. Syndrom týraného muže je spojený se stále se opakujícím násilím od partnerky či blízké osoby. Tento syndrom se vyznačuje především emoční závislostí oběti na agresorovi a strach ze ztráty dětí.⁸²

4.2.1 Vztah oběti

Rozlišujeme tři základní druhy vztahu: dlouhý vztah s rychlým startem násilí, dlouhý vztah s pozdním startem domácího násilí a nový vztah (krátký) s rychlým startem domácího násilí.⁸³

---

⁷⁹MACHALCOVÁ Tatiana. *Domácí násilí – filosofická analýza pojmu*. Brno: Masarykova univerzita, 2014. str. 55. ISBN 978-80-210-6765-3.

⁸⁰MACHALCOVÁ Tatiana. *Domácí násilí – filosofická analýza pojmu*. Brno: Masarykova univerzita, 2014. str. 55. ISBN 978-80-210-6765-3.

⁸¹MACHALCOVÁ Tatiana. *Domácí násilí – filosofická analýza pojmu*. Brno: Masarykova univerzita, 2014. str. 55. ISBN 978-80-210-6765-3.

⁸²MACHALCOVÁ Tatiana. *Domácí násilí – filosofická analýza pojmu*. Brno: Masarykova univerzita, 2014. str. 56. ISBN 978-80-210-6765-3.

⁸³ČÍRTKOVÁ Ludmila. *Domácí násilí – Nebezpečné rodinné vztahy ve 21. století*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2020. str. 150. ISBN 978-7380-806-8.

Pokud hovoříme o dlouhém vztahu s rychlým startem domácího násilí, jde o nejčastěji se vyskytující vzorec. Násilí eskaluje v pozdějších etapách života. Můžeme říci, že oproti dlouhodobému vztahu s rychlým startem násilí, poměr ženských a mužských obětí není tak disproporční. Mezi rizikové faktory pozdního nástupu domácího násilí v dlouhodobých vztazích řadíme: ztrátu důležitosti, ztrátu kontaktu.⁸⁴

Nový vztah s rychlým startem domácího násilí – v tomto případě se jedná o ty nejsmutnější případy. Vzorec postihuje nejčastěji seniory, kteří se cítí sami, a tak důvěru hledají v partnerství v pozdějších etapách života.⁸⁵

*Z hlediska účinné pomoci obětem se tato varianta domácího násilí jeví jako nejkomplicovanější. Jestliže nový pozdní vztah přetrhal i rodinné vztahy seniora k jeho potomkům a k sociálnímu okolí, jsou možnosti podpory limitované.*⁸⁶

4.2.2 Postoj obětí

*Pro poradenskou praxi je nezbytné znát nejen ochotu ale i motivaci oběti domácího násilí k ukončení násilného soužití. Je nutné vycházet z klasifikace domácího násilí z pohledu oběti tedy nejen ze zažitého násilí, ale i z její akceschopnosti svou situaci řešit.*⁸⁷

Mezi nejlepší řešení, jak celou situaci vyřešit je odchod. Ten většinou přichází po dlouhé době. Než se oběti rozhodnou odejít, často se nachází v určité spirále, která se stále opakuje. Postoje oběti můžeme rozdělit do tří skupin – nová šance, pokročilé stádium odloučení a stádium, kdy má oběť k agresorovi ambivalentní vazbu.⁸⁸

---

⁸⁴ČÍRTKOVÁ Ludmila. *Domácí násilí – Nebezpečné rodinné vztahy ve 21. století*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2020. str. 150. ISBN 978-7380-806-8.

⁸⁵ČÍRTKOVÁ Ludmila. *Domácí násilí – Nebezpečné rodinné vztahy ve 21. století*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2020. str. 151. ISBN 978-7380-806-8.

⁸⁶ČÍRTKOVÁ Ludmila. *Domácí násilí – Nebezpečné rodinné vztahy ve 21. století*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2020. str. 152. ISBN 978-7380-806-8.

⁸⁷MACHALCOVÁ Tatiana. *Domácí násilí – filosofická analýza pojmu*. Brno: Masarykova univerzita, 2014. str. 57. ISBN 978-80-210-6765-3.

⁸⁸MACHALCOVÁ Tatiana. *Domácí násilí – filosofická analýza pojmu*. Brno: Masarykova univerzita, 2014. str. 57. ISBN 978-80-210-6765-3.

Nová šance – sem řadíme ženy, které žijí v násilných vztazích delší dobu. Násilné scény se opakují a je mezi nimi dlouhodobý časový rozestup. Příčinu násilí vidí v problémech, které partner/ka aktuálně musí řešit. Oběti vidí smysl v terapii, která by jim pomohla problém vyřešit. Dále oběti stojí o udržení vztahu, ale v příznivějších podmínkách.⁸⁹

O procesu odloučení se hovoří v případě, kdy se oběť rozhodne po dlouhém ponižování a zažívání násilí a jeho eskalaci odejít od násilníka. Většinou se tak oběť rozhodne až po spoustě pokusů o jiné řešení problému. Oběti se většinou zaměří na budoucnost a za minulostí chtějí udělat tlustou čáru.⁹⁰

Ambivalentní vazba oběti k pachateli je výsledkem dlouhodobého domácího násilí, které patrně začalo již na počátku většinou prvního vážného vztahu oběti, pokračovalo před uzavřením manželství a v těhotenství. V průběhu soužití se vazby mezi obětí a násilníkem dále upevňují, dochází ke vzniku syndromu týraného partnera.⁹¹ Tyto oběti často nedokážou od tyрана odejít. Oběť je emocionálně závislá na tyranovi a nedokáže si život bez tyрана představit.⁹²

4.3 Ženy , jako oběti domácího násilí

Dle prováděných výzkumů se však právě ženy stávají nejčastější obětí domácího násilí. V tomto případě jsou pachatelé ve většině případů muži, kteří se dopouštějí násilí na manželkách, milenkách. Ve výjimečných případech jsou ženy týrány i dospívajícími dětmi.

---

⁸⁹MACHALCOVÁ Tatiana. *Domácí násilí – filosofická analýza pojmu*. Brno: Masarykova univerzita, 2014. str. 58. ISBN 978-80-210-6765-3.

⁹⁰MACHALCOVÁ Tatiana. *Domácí násilí – filosofická analýza pojmu*. Brno: Masarykova univerzita, 2014. str. 58. ISBN 978-80-210-6765-3.

⁹¹MACHALCOVÁ Tatiana. *Domácí násilí – filosofická analýza pojmu*. Brno: Masarykova univerzita, 2014. str. 58. ISBN 978-80-210-6765-3.

⁹²MACHALCOVÁ Tatiana. *Domácí násilí – filosofická analýza pojmu*. Brno: Masarykova univerzita, 2014. str. 58. ISBN 978-80-210-6765-3.

4.3.1 Násilí na ženách

Ženy jako oběti domácího násilí nejčastěji zažívají sexuální násilí s fyzickým napadením, které se projevuje sledováním, ponižováním a zasahováním do osobního majetku. Výzkum Sociologického ústavu z roku 2021 tvrdí, že 54 % žen zažilo během života sexuální násilí. Ženy, jako oběti násilí často touží po zdravém partnerství, jsou nešťastné, nepodnikají žádné kroky ke změně. V tomto případě hovoříme o tzv. modelu snášlivé lásky.

Podle Kearney tento model zahrnuje čtyři fáze. První fáze – „to je to, co jsem chtěla“ - dominuje zde popírání prvních projevů násilí a kontroly, je zde snaha o záchranu ideálu romantického vztahu. Toto je typické pro ženy, které vstupovaly do vztahu s představou splnění snu o životní lásce. Druhá fáze nesoucí označení „čím více se snažím, tím horší jsem“ - týráním se objevuje na denním pořádku ženy. To mění pohled na celou situaci. Tyran začíná útočit a ohrožovat partnerku.⁹³ Třetí fáze „mám toho dost“ - v této fázi dochází k bodu zlomu, kdy se pouta snášlivé lásky lámají.⁹⁴ A poslední fáze „opět jsem se našla“ - dochází zde ke kolizi s existenčními problémy, některé ženy na ně nestačí a tak se vracejí k násilníkovi.⁹⁵

Ženy často také zůstávají s tyranem, nebo se k němu vracejí z důvodu přetrvávajícího emocionálního pouta. Oběť nevidí návrat jako hazard, ale věří, že se vše změní a nastanou lepší časy.⁹⁶

Postupem času bylo vymezeno šest základních důvodů, proč ženy setrvávají v násilném vztahu nebo se do něj dobrovolně vracejí. Do těchto důvodů řadíme: roli spasitelky (má potřebu se starat o tyrana), pocit závaznosti vůči vyšším hodnotám, bagatelizace domácího násilí, popírání role oběti, neschopnost vidět reálné řešení situace, neschopnost přijmout možnost rozchodu.⁹⁷

---

⁹³VOŇKOVÁ Jiřina, SPOUSTOVÁ Ivana. *Domácí násilí z pohledu žen a dětí*. Praha: proFem, o.p.s., 2016. str. 39. ISBN 978-80-90-4564-5-7.

⁹⁴VOŇKOVÁ Jiřina, SPOUSTOVÁ Ivana. *Domácí násilí z pohledu žen a dětí*. Praha: proFem, o.p.s., 2016. str. 39. ISBN 978-80-90-4564-5-7.

⁹⁵VOŇKOVÁ Jiřina, SPOUSTOVÁ Ivana. *Domácí násilí z pohledu žen a dětí*. Praha: proFem, o.p.s., 2016. str. 39. ISBN 978-80-90-4564-5-7.

⁹⁶VOŇKOVÁ Jiřina, SPOUSTOVÁ Ivana. *Domácí násilí z pohledu žen a dětí*. Praha: proFem, o.p.s., 2016. str. 39. ISBN 978-80-90-4564-5-7.

⁹⁷VOŇKOVÁ Jiřina, SPOUSTOVÁ Ivana. *Domácí násilí z pohledu žen a dětí*. Praha: proFem, o.p.s., 2016. str. 39. ISBN 978-80-90-4564-5-7.

4.3.2 Následky

Žena často věří, že si špatné chování zaslouží. Žije také v myšlenkách, že bez tyрана nemá její život smysl. Má také pocit, že jiný muž by o ni nikdy neprojevil zájem. Právě díky těmto myšlenkám se mezi nejčastější následky domácího násilí u žen řadí deprese, pocit bezmoci, ztráta životních iluzí, zvýšená psychická zranitelnost, úzkosti, oddanost k násilníkovi, vymezení radosti ze života.

Kromě následků psychického násilí, nesmíme zapomínat zmínit i následky fyzického násilí. Mezi tyto následky nejčastěji řadíme: zlomeniny, modřiny, potraty a trvalé poškození zdraví.⁹⁸

U týraných žen se často vyskytuje tzv. Stockholmský syndrom, který celou situaci stěžuje. Stockholmský syndrom je psychologická reakce, kdy v našem případě oběť začíná spolupracovat s tyranem a plní jeho nároky. Za začátku je však oběť šokována z celé situace. Pokud se tyran občas zachová lépe, vyvolá tento krok v oběti pocit vděčnosti. Postupně se tak oběť dostane do naprosté závislosti na tyranovi. Ženy často k tyranovi celou dobu mají citové pouto. Pokud toto pouto nemají hned, postupem času si ho vybudují. Ve zkratce můžeme konstatovat, že syndrom se vyznačuje, jak kladným vztahem k únosci v našem případě tyranovi, tak negativním postojem k autoritám, které by mohli ohrozit vztah únosce a oběti.⁹⁹

4.4 Muži, jako oběti domácího násilí

V současné době se nejčastěji setkáváme s tvrzením, že obětí domácího násilí jsou převážně ženy.¹⁰⁰ Podle výzkumů je dnes ze 100 obětí, 90 žen a 10 mužů.¹⁰¹ Společnost

---

⁹⁸Záchranný kruh. Zachranny- kruh.cz. *Domácí násilí*. [online].Záchranný kruh,2022 [cit. 2022. 02. 08]. Dostupné z: <https://www.zachranny-kruh.cz/pro-verejnost/kriminalita-rizikove-chovani/domaci-nasilii/zpusoby-chovani.html>

⁹⁹Marie Bezděková. Stockholmský syndrom. *Mojezdрави.cz* [online]. Mojezdрави.cz, ©2001 - 2022 Copyright CZECH NEWS CENTER a.s. a dodavatelé obsahu [cit. 2022 02. 08] Dostupné z: <https://www.mojezdрави.cz/nemoci/stockholmsky-syndrom-5319.html>

¹⁰⁰BURIÁNEK Jiří a kolektiv autorů. *Domácí násilí - násilí na mužích a seniorech*. Praha: Triton, 2006. str. 29. ISBN 80-7254-914-6.

¹⁰¹DALIGAND Liliane (přeložila: Pavla Le Roch). *Násilí v partnerských vztazích*. Praha: Portál, 2014. str. 12. ISBN 978-80-262-0718-4.

se tak obrací k bourání těchto předpokladů a k odtabuizování spojení mezi mužskou identitou a obětí. Jako velký posun můžeme označit fakt, že dnes uznáváme, že minimálně ve 3 % domácího násilí jsou pachatelkami ženy.¹⁰² Muži, jako oběti domácího násilí zažívají těžkou situaci hned ve dvojitě slova smyslu. Za prvé se na ně vztahují mýty, které souvisejí s domácím násilím na ženách. Dále čelí předpokladům, které souvisejí s genderovými stereotypy. Právě tyto předpoklady stěží mužům vyhledat odbornou pomoc nebo možnost svěřit se rodině či blízkým.¹⁰³ Muži často sami neoznámují domácí násilí, a to především z těchto důvodů: nedefinují se jako oběť, nehodnotí chování partnerky jako trestný čin, stydí se, vnímají svůj problém jako okrajový, mají strach, že jim nikdo neuvěří.¹⁰⁴ U mužů tak existuje minimální šance, že se o této situaci někdo dozví.¹⁰⁵

4.4.1 Násilí na mužích

Muži se nejčastěji setkávají s psychickým a sociálním násilím. Méně často se pak setkávají s fyzickým násilím. Muži jsou sice odolnější vůči psychickému násilí, ale jsou jím zasahováni častěji než ženy. Konkrétně jim partnerka kontroluje korespondenci, sms, telefonní hovory a aktivitu na sociálních sítích. Ženy často žárlí na kontakt partnera s jinými ženami nebo na aktivity mužů mimo domov. Snaží se tak kontrolovat veškeré chování mužů.¹⁰⁶

Násilné chování partnerky je ovlivněno rizikovými faktory, do kterých řadíme především alkohol a drogy. K psychickému násilí se ženy uchylují, protože tato forma je pro ně nejjednodušší. Tento sklon však není závislý na sociálním postavení ženy. Větší roli zde hraje osobní charakteristika partnerky, průběh manželství.¹⁰⁷

---

¹⁰² ČÍRTKOVÁ Ludmila. *Domácí násilí – Nebezpečné rodinné vztahy ve 21. století*. Plzeň: Aleš Čeněk 2020. str. 134. ISBN 978-7380-806-8.

¹⁰³ BURIÁNEK Jiří a kolektiv autorů. *Domácí násilí - násilí na mužích a seniorech*. Praha: Triton, 2006. str. 29. ISBN 80-7254-914-6.

¹⁰⁴ BURIÁNEK Jiří, PIKÁLKOVÁ Simona, PODANÁ Zuzana. *Násilí na mužích*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, 2014. str. 20. ISBN 978-80-7308-545-2.

¹⁰⁵ BURIÁNEK Jiří a kolektiv autorů. *Domácí násilí - násilí na mužích a seniorech*. Praha: Triton, 2006. str. 80. ISBN 80-7254-914-6.

¹⁰⁶ BURIÁNEK Jiří a kolektiv autorů. *Domácí násilí - násilí na mužích a seniorech*. Praha: Triton, 2006. str. 80. ISBN 80-7254-914-6.

¹⁰⁷ BURIÁNEK Jiří a kolektiv autorů. *Domácí násilí - násilí na mužích a seniorech*. Praha: Triton, 2006. str. 80. ISBN 80-7254-914-6.

H. Specht rozdělila násilné partnerky do 3 základních skupin. První skupinu tvoří ženy, u kterých násilí vůči partnerovi vyrůstá z problematického vztahu. V tomto vztahu je žena dlouhodobě odmítána a ponižována. Druhá skupina se skládá z žen, které byly ve vztahu s hyperaktivním partnerem, který omezoval jejich svobodnou volbu. Nadávky a ponižování ze strany partnera vyústí do fyzického útoku ženy. Poslední skupinu tvoří násilnice, které setrvávají v konfliktním soužití. Chovají se stejně jako partner tzn. že ve vztahu dochází k vzájemnému napadání.¹⁰⁸

4.4.2 Následky

Drtivá většina odborných publikací se zaměřuje pouze na ženy jako oběti domácího násilí, a tudíž řeší pouze následky domácího násilí u žen. Proto můžeme snadno konstatovat, že dopady fyzického a psychického násilí u mužů pro nás zůstávají oříškem.¹⁰⁹

Muži často neoznamují domácí násilí, protože je pro ně jednodušší zůstat v problémovém vztahu. Muži tak chtějí předejít možným hrozbám, které by přinesly vážné následky. Např. výhrůžky sebevraždou, emigrace s dětmi. Dalšími důvody, proč muži zůstávají v násilném vztahu je strach ze ztráty bydlení, ze ztráty dětí, ztráty prestiže a nutnost placení výživného.¹¹⁰

4.5 Senioři, jako oběti domácího násilí

Společně s dětmi tvoří senioři nejvíce ohroženou kategorií. Publikací, které by se věnovaly týrání seniorů je však zhruba 10x méně než publikací, které řeší to samé u dětí. Celkový problém vzniká především v rozpoznání domácího násilí u seniorů. Ve většině případů lidé z okolí nedokážou násilí včas odhalit.¹¹¹

---

¹⁰⁸ČÍRTKOVÁ Ludmila. *Domácí násilí – Nebezpečné rodinné vztahy ve 21.století*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2020. str. 129. ISBN 978-7380-806-8.

¹⁰⁹ČÍRTKOVÁ Ludmila. *Domácí násilí – Nebezpečné rodinné vztahy ve 21.století*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2020. str. 137. ISBN 978-7380-806-8.

¹¹⁰BURIÁNEK Jiří, PIKÁLKOVÁ Simona, PODANÁ Zuzana. *Násilí na mužích*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, 2014. str. 21. ISBN 978-80-7308-545-2.

¹¹¹BURIÁNEK Jiří a kolektiv autorů. *Domácí násilí - násilí na mužích a seniorech*. Praha: Triton, 2006. str. 81. ISBN 80-7254-914-6.

U seniorů musíme brát ohledy na změny způsobené seniorským věkem. Mezi tyto změny řadíme: změny tělesné, psychické, sociální, zdravotní a ekonomické. Senioři jsou nejčastěji týráni lidmi z rodinného kruhu (dětmi, vnoučaty), kteří se dostali do nepříznivé životní situace.¹¹²

4.5.1 Násilí na seniorech

Senior jako oběť, často nepozná, že členové rodiny, se kterými žije, mají sklony k násilí. Většinou to pozná až v situaci, kdy vzniká jakási závislost na pomoci druhých. Právě v těchto momentech se mohou začít členové rodiny chovat agresivně. Ve chvíli, kdy se člen začne chovat agresivně je oběť zcela zaskočena a není schopna na tuto situaci reagovat.¹¹³ Často je domácí násilí páčáno na seniorech, kteří jsou fyzicky handicapováni. V těchto případech je nemožné, aby se senior, jakkoli bránil.¹¹⁴

Oběti často nenahlašují svůj problém. Mají strach z potrestání, cítí zahanbení z toho, jak své děti vlastně vychovali. To berou jako své velké selhání. Velkou roli zde také hraje strach ze ztráty agresora, ke které má oběť silné citové pouto.¹¹⁵ Proto jediný, kdo může rozeznat a případně pomoci v případech, kdy je se seniory špatně zacházeno, je lékař. Ten by se měl podílet i na preventivních opatřeních, popřípadě zajistit sociální šetření.¹¹⁶

Podle dosavadních výzkumů, bylo stanoveno několik faktorů, které zvyšují ohroženost seniora stát se obětí domácího násilí. Mezi tyto faktory řadíme: špatný zdravotní stav seniora, poruchy kognitivních a komunikačních funkcí, ztráta soběstačnosti, sociální izolace, soužití s agresorem a závislost na něm.

---

¹¹²PAPRSTEINOVÁ Lucie, NAVRÁTILOVÁ Jiřina, BOTEK Libor. *Domácí násilí: příručka nejen pro pastorační pracovníky*. Praha: Karmelitánské nakladatelství, s.ro., 2019. str. 25. ISBN 978-80-7566-149-4.

¹¹³BURIÁNEK Jiří a kolektiv autorů. *Domácí násilí - násilí na mužích a seniorech*. Praha: Triton, 2006. str. 82. ISBN 81-7254-914-6.

¹¹⁴BURIÁNEK Jiří a kolektiv autorů. *Domácí násilí - násilí na mužích a seniorech*. Praha: Triton, 2006. str. 88. ISBN 81-7254-914-6.

¹¹⁵BURIÁNEK Jiří a kolektiv autorů. *Domácí násilí - násilí na mužích a seniorech*. Praha: Triton, 2006. str. 85. ISBN 81-7254-914-6.

¹¹⁶BURIÁNEK Jiří a kolektiv autorů. *Domácí násilí - násilí na mužích a seniorech*. Praha: Triton, 2006. str. 89. ISBN 81-7254-914-6.

Důvodem vzniku agresivity jsou zde většinou špatné rodinné vztahy, nemoc agresora, trvalé osobnostní založení. Trvalé osobnostní založení si můžeme vysvětlit jako psychopatii tzn. že, agresor se projevuje i v jiných vztazích, nevidí vlastní vinu, často se snaží oběť zastrašit, a právě to ho posiluje.¹¹⁷ Mimo tyto faktory, můžeme do skupiny faktorů, které zvyšují pravděpodobnost násilí vůči seniorům řadit: alkoholismus, drogovou závislost, nízký intelekt, materiální a bytovou závislost na oběti.¹¹⁸

U seniorů rozeznáváme aktivní a pasivní formu domácího násilí. K aktivním formám řadíme fyzické násilí (bití, kopání, facky) a psychické násilí (nadávání, omezování sociálních kontaktů). Mezi pasivní formy patří zanedbávání osobní hygieny, nedostatek jídla a odmítání zajišťovat lékařskou návštěvu.¹¹⁹

Část seniorů je umístěna do ústavních zařízení a zde se stávají oběťmi zneužívání. Tato problematika se odvíjí od nedostatku informací, který je závažný proto, že nedostatkem financí trpí právě zdravotnictví.¹²⁰ V těchto zařízeních rozeznáváme tři základní druhy zneužívání seniorů. Prvním je útočné chování, kdy personál do oběti kope, štípe jí nebo tahá za vlasy. Dalším druhem je zneužívání péče a léčby. V tomto případě personál ztěžuje klientovi život, a to může vést až k samotné smrti. Posledním druhem je zneužívání postoje. Do této skupina řadíme situace, kdy personál oběť uráží a ponižuje.

4.5.2 Následky

U seniorů se v souvislosti s domácím násilím vyskytují nejčastěji tyto následky: klesají funkční schopnosti, roste pocit bezmoci, narůstá celkový stres, dochází k prudkému poklesu psychického zdraví. V některých případech dochází k poruchám spánku, odmítání přijímat stravu. Všechny tyto stavy mohou vyústit až v předčasnou smrt seniora.

---

¹¹⁷BURIÁNEK Jiří a kolektiv autorů. *Domácí násilí - násilí na mužích a seniorech*. Praha: Triton, 2006. str. 81. ISBN 82-7254-914-6.

¹¹⁸BURIÁNEK Jiří a kolektiv autorů. *Domácí násilí - násilí na mužích a seniorech*. Praha: Triton, 2006. str. 83. ISBN 82-7254-914-6.

¹¹⁹ČÍRTKOVÁ Ludmila. *Domácí násilí – Nebezpečné rodinné vztahy ve 21.století*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2020.str. 145. ISBN 978-7380-806-8.

¹²⁰BURIÁNEK Jiří a kolektiv autorů. *Domácí násilí - násilí na mužích a seniorech*. Praha: Triton, 2006. str. 95. ISBN 81-7254-914-6.

4.6 Děti, jako oběti domácího násilí

Domácí násilí často postihuje páry, ve kterých jsou přítomny nezletilé děti. Dítě může být ohroženo dvěma způsoby, přímo nebo nepřímo. Pokud hovoříme o přímém ohrožení stává se dítě obětí násilí. Naopak v nepřímém způsobu je „pouze“ svědkem domácího násilí. O těchto případech hovoříme, pokud je dítě svědkem, nejčastěji jak otec týrá matku. Situace, kdy se dítě ocitne v roli svědka, je pro ně často mnohonásobně horší. Prožívají psychické týrání, jelikož nemohou ovlivnit, že někdo týrá jejich blízkou osobu (nejčastěji matku). Pokud se dítě rozhodne týranou osobu chránit nebo zabránit dalšímu násilí, samo se vystavuje ohrožení.¹²¹

Násilník se snaží dítě zmanipulovat a dostat ho tak na svou stranu. Tím oslabí ohroženou osobu. Dítě si většinou musí vybrat na čí straně bude. Může být i nuceno k násilnému chování proti ohroženému rodiči. Dětská oběť prožívá mnohem horší situaci než dospělý jedinec.¹²²

4.6.1 Násilí na dětech

Pokud se dítě dostane do situace, kdy se stává přímou obětí, rozeznáváme zde několik základních forem domácího násilí. Mezi tyto formy řadíme: fyzické týrání, psychické týrání, sexuální zneužívání a zanedbávání. Další formou je tzv. Dating violence.¹²³

Fyzické týrání zanechává stopy na těle. Dítě má modřiny, popáleniny nebo dokonce zlomeniny. Mnohem horší jsou útoky na citlivé oblasti těla, jako jsou dlaně, nohy, hlava, břicho.¹²⁴

---

¹²¹PAPRSTEINOVÁ Lucie, NAVRÁTILOVÁ Jiřina, BOTEK Libor. *Domácí násilí: příručka nejen pro pastorační pracovníky*. Praha: Karmelitánské nakladatelství, s.ro., 2019. str. 27. ISBN 978-80-7566-149-4.

¹²²PAPRSTEINOVÁ Lucie, NAVRÁTILOVÁ Jiřina, BOTEK Libor. *Domácí násilí: příručka nejen pro pastorační pracovníky*. Praha: Karmelitánské nakladatelství, s.ro., 2019. str. 27. ISBN 978-80-7566-149-4.

¹²³ Statní zdravotní ústav. Mýty o domácím násilí. *Ministerstvo zdravotnictví ČR a Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR*. [online] Ministerstvo zdravotnictví ČR a Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR, 2022, [cit. 2022. 02. 04]. ISSN 2695-0340. Dostupné z: <https://www.nzip.cz/clanek/102-tyrani-deti>

¹²⁴ŠPECIÁNOVÁ, Šárka. *Ochrana týraného a zneužívaného dítěte*. Praha: Linde, 2003. str. 20. ISBN 978-80-86131-44-3.

Psychické týrání má různé podoby. Tato forma působí velice negativně na vývoj jedince a celkově ovlivní jeho další chování. Jedná se formu těžko rozpoznatelnou, a přesto můžeme říct, že je to jedna z nejvíce rozšířených forem domácího násilí na dětech. Formy psychického týrání zahrnují: zesměšňování, kritizování, ponižování a teorizování. Rodiče často také kladou na dítě vysoké nároky, které dítě není schopno splnit. V tento moment dítě získává pocit, že rodičům nebude nikdy dost dobré. Často také bývá dítě rodiči uráženo nebo podceňováno. To způsobuje vysoký pokles sebevědomí dítěte.¹²⁵

Sexuální zneužívání dětí můžeme rozdělit na kontaktní a bezdotykové. Do kontaktní formy řadíme: hlazení prsou, pohlavních orgánů nebo samotný pohlavní styk (znásilnění, incest). U oběti ho můžeme poznat podle poranění genitálií, bolestí břicha, svědění pochvy, poševního výtoku.¹²⁶ Naopak do bezdotykové formy patří: exhibicionismus před dítětem, pořizování obnažených fotografií, zveřejnění pornografického materiálu dítěte, sexuální komunikace přes telefon.¹²⁷

Zanedbáváním rozumíme nedostatečné poskytování péče, které má negativní vliv na vývoj dítěte. *Může se jednat o zanedbávání tělesné, citové, zanedbávání výchovy a vzdělávání, nedostatečné naplňování základních potřeb dítěte. Způsobuje jeho opoždování ve vývoji a dochází k němu, když si lidé zodpovědní za výchovu dítěte nevšímají.*¹²⁸

---

¹²⁵ŠPECIÁNOVÁ, Šárka. *Ochrana týraného a zneužívaného dítěte*. Praha: Linde, 2003. str. 20. ISBN 978-80-86131-44-3.

¹²⁶Statní zdravotní ústav. Mýty o domácím násilí. *Ministerstvo zdravotnictví ČR a Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR*. [online] Ministerstvo zdravotnictví ČR a Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR, 2022. [cit. 2022. 02. 04]. ISSN 2695-0340. Dostupné z: <https://www.nzip.cz/clanek/102-tyrani-deti>

¹²⁷ŠPECIÁNOVÁ, Šárka. *Ochrana týraného a zneužívaného dítěte*. Praha: Linde, 2003. str. 20. ISBN 978-80-86131-44-3.

¹²⁸Statní zdravotní ústav. Mýty o domácím násilí. *Ministerstvo zdravotnictví ČR a Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR*. [online] Ministerstvo zdravotnictví ČR a Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR, 2022. [cit. 2022. 02. 04]. ISSN 2695-0340. Dostupné z: <https://www.nzip.cz/clanek/102-tyrani-deti>

4.6.2 Následky

Domácí násilí vždy ovlivní to, jakým způsobem dítě vnímá matku a otce a jaký obraz si o nich vytvoří. Následky domácího násilí u dětí jsou velice individuální a rozmanité. Záleží zde na několika faktorech, a to především na: věku dítěte, povaze domácího násilí, sociální podpoře v průběhu a ukončení domácího násilí mezi rodiči. Často se dopady objevují až při odchodu od násilného rodiče. V této chvíli dítě vnímá nové problémy a často pociťuje nejistotu. Děti se nejčastěji s matkou přesouvají do určitých provizorií, tzv. azylových domů. Zde mají matky malou autonomii, omezené finance a málo podpory.

Děti, které byly svědkem domácího násilí nebo byly sami oběťmi, často reagují na stresové situace tak, jak vyzorovaly v násilných domovech.¹²⁹

Mimo fyzických následků, do kterých můžeme řadit modřiny a popáleniny, bychom se spíše měli zaměřit na psychosociální následky. Autor Kindler zařadil do těchto následků: potíže se spánkem, problémy s prospěchem a chováním ve škole, opoždění vývoje, agresivitu nebo úzkosti.¹³⁰

---

¹²⁹ČÍRTKOVÁ Ludmila. *Domácí násilí – Nebezpečné rodinné vztahy ve 21.století*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2020. str.178. ISBN 978-7380-806-8.

¹³⁰ČÍRTKOVÁ Ludmila. *Domácí násilí – Nebezpečné rodinné vztahy ve 21.století*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2020. str. 178. ISBN 978-7380-806-8.

5 Domácí násilí v době pandemie COVID-19

Světová pandemie COVID-19 je epidemie, která je způsobena koronavirem SARS-Cov2. Poprvé se objevila na konci roku 2019 v Čínském WU-chanu. Během pár měsíců se toto onemocnění rozšířilo do celého světa. Dne 11. března 2020 WHO označila koronavirus za pandemii. Země ihned začaly shánět a zajišťovat dodávky vhodných ochranných pomůcek (roušky, respirátory a dýchací přístroje).

V České republice byl zaznamenán první výskyt tohoto onemocnění dne 1. března 2020. Právě kvůli tomu byla Česká republika nucena přijmout opatření, která by zamezila rychlému šíření. Tato opatření značně zasáhla do života všech občanů. Byl vyhlášen nouzový stav. S ním přišel zákaz vycházení a celkový pohyb obyvatelstva byl značně omezen. Počty nakažených postupně rostly takřka rychlostí blesku. Denní přírůstky se pohybovaly v řádech desetitisíců. To vedlo k přetížení zdravotnických zařízení. Ze dne na den se tak zcela změnil životy zdravotníků, policistů, hasičů ale i dobrovolníků. Vypomáhat také museli i medicí a studenti 3. ročníků středních zdravotnických škol.

Situace se stala natolik nevladatelnou, že vláda České republiky byla nucena vyhlásit dne 12.3.2020 nouzový stav. Ten byl původně vyhlášen na 30 dní. V tento okamžik došlo k uzavření škol, služeb a k omezení fungování obchodů a podniků. Dětem začala distanční výuka. Ta se stala velkým problémem nejen pro žáky, ale i pro učitele. Postupem času však došlo k odstranění nedostatků, hlavně k důležité změně legislativy, konkrétně k zařazení povinnosti účastnit se distanční výuky dle § 184a Školský zákon č. 561/2004 Sb. Zaměstnanci ve většině případů přecházeli na výkon práce z domova. Někteří o práci přišli. Sociální kontakt byl omezen pouze na styk s rodinou.

V létě jsme se ocitli v situaci, kdy se zdálo, že už máme nad samotnou pandemií téměř vyhráno. Denní přírůstky nově nakažených se pohybovaly v řádu stovek. To se však celé změnilo s příchodem podzimu, kdy udeřila další vlna epidemie spolu s novými mutacemi. Česká republika se naopak od první vlny ocitla mezi zeměmi, které další vlnu neuměli zvládnout a včas na ní reagovat.

Nyní můžeme říct, že se COVID-19 stal součástí našich životů. Musíme se s ním naučit žít a dodržovat určitá opatření, abychom předešli možnému zhoršení. Otazník však zůstává nad samotným původem nemoci.

Bohužel pandemie ovlivnila chování každého z nás. Občané ze dne na den zůstali uvězněni v bytech či domech. Zdravotníci, policisté a hasiči se potýkali s nedostatkem personálu a často se pohybovali na okraji svých fyzických sil. Chod nejen škol, ale většiny institucí se odehrával na tzv. online platformě. Státní instituce, jako jedny z mála, měly rotační systém střídání zaměstnanců. Díky celkovému omezení života občanů byly rodiny stavěny do nové role. Najednou spolu členové rodin byli téměř 24 hodin denně. Museli si rozvrhnout práci z domova, distanční výuku a chod domácnosti. To však zcela změnilo chování jednotlivých členů. Největší dopad na chování členů přinášely i samostatné karantény.

Můžeme tedy konstatovat, že v době pandemie COVID-19 byli členové rodiny vystavěni mnohem větším stresovým situacím. Před pandemií měly rodiny své stereotypy a podle nich každý člen fungoval. Společně se často scházeli až v pozdních večerních hodinách. Nuceným trávením většiny času společně docházelo k častějšímu vzniku konfliktů. Reakce členů na tyto konflikty jsou zcela individuální. A právě zde může docházet ke vzniku domácího násilí. Musíme však rozlišovat, zda se jedná o domácí násilí nebo jen emocionální přetížení členů rodiny.

Autorka zastává názor, že pandemie měla největší dopad na děti. Právě ty se nejčastěji stávaly oběťmi domácího násilí. V první řadě, nemohly běžně navštěvovat školská zařízení. Díky tomu byly vytrženy z kolektivu a přišly tak o kontakt s ostatními. Zůstaly zavřené doma, kde trávily většinou volného času buď sami nebo s rodiči. Stres, kterému byli vystavěni rodiče, byl často extrémní. Navíc se museli více věnovat dětem, díky online výuce se s nimi museli častěji učit a plnit více úkolů. Právě to někteří rodiče nezvládli a bohužel si to vybíjeli na dětech. Šance dítěte požádat někoho cizího o pomoc byla téměř nulová.

6 Vlastní šetření

Výzkumné šetření pro účely bakalářská práce proběhlo ve dvou formách. První šetření bylo provedeno dotazníkovou formou, kdy byli osloveni náhodní respondenti žijící v Plzeňském kraji.

Dotazník řadíme k nejčastějším nástrojům, které jsou používány ke sběru dat. Jednoduše můžeme dotazník chápat jako písemné kladení otázek a zpětné získávání písemných odpovědí. Dotazník je používán jak v kvalitativních, tak i v kvantitativních výzkumných přístupech. Pouze v kvantitativních výzkumech je volen jako hlavní výzkumný nástroj. Zde o hovoříme o standardizovaném dotazníku.¹³¹ *Ten většinou obsahuje převážně uzavřené otázky, které obsahují varianty možností a umožňují tak respondentovi, aby si odpověď zvolil.*¹³² Dále může obsahovat i otázky otevřené, které umožňují respondentovi odpovědět zcela vlastními slovy.¹³³

Druhé šetření autorka provedla pomocí polostrukturovaného rozhovoru. Tyto rozhovory jsou charakteristické tím, že mají předem stanové téma otázek a konkrétní otázky. Pořadí a formulace otázek může být změněna. Pokud se některé otázky zdají nevhodné mohou být dokonce vynechány. Podle aktuální situace lze naopak další otázky přidat. *Polostrukturované rozhovory jsou flexibilnější a volnější než strukturované, ale jsou organizovanější a systematictější než nestrukturované rozhovory.*¹³⁴

---

¹³¹ Petra Juřeníková. Kvantitativní výzkum. In Servisní středisko pro e-learning na MU, Fakulta informatiky Masarykovy univerzity. *MUNI MED*. [online]. © Masarykova univerzita, 2019 [cit. 2022. 03.15]. Dostupné z: https://is.muni.cz/do/rect/el/estud/lf/js19/metodika_zp/web/pages/07-quantitativni.html

¹³² Petra Juřeníková. Kvantitativní výzkum. In Servisní středisko pro e-learning na MU, Fakulta informatiky Masarykovy univerzity. *MUNI MED*. [online]. © Masarykova univerzita, 2019 [cit. 2022. 03. 15]. Dostupné z: https://is.muni.cz/do/rect/el/estud/lf/js19/metodika_zp/web/pages/07-quantitativni.html

¹³³ Petra Juřeníková. Kvantitativní výzkum. In Servisní středisko pro e-learning na MU, Fakulta informatiky Masarykovy univerzity. *MUNI MED*. [online]. © Masarykova univerzita, 2019 [cit. 2022. 03. 15]. Dostupné z: https://is.muni.cz/do/rect/el/estud/lf/js19/metodika_zp/web/pages/07-quantitativni.html

¹³⁴ Wiki knihovna. *Kvalitativní rozhovory polostrukturované a nestrukturované*. [online]. Wiki knihovna. 12.10.2012. [cit. 2022. 03. 15]. Dostupné z : https://wiki.knihovna.cz/index.php?title=Kvalitativn%C3%AD_rozhovory_-_polostrukturovan%C3%A9_a_nestrukturovan%C3%A9

6.1 Dotazníkového šetření

Jak již bylo zmíněno kvantitativní část praktické části byla zastoupena dotazníkem pro laickou veřejnost. Dotazník byl vyhotoven v listinné formě za pomoci aplikace MS World. Dotazník obsahoval celkem 20 otázek z toho 14 bylo uzavřených. Zbylých 6 otázek bylo otevřených a respondenti, v nich mohli vyjádřit svůj názor vlastními slovy. Dotazníkové šetření probíhalo v rámci celého Plzeňského kraje. Sběr dat probíhal od 16. 02. 2022 do 28. 02. 2022. Vzorek respondentů byl zvolen náhodným výběrem. Autorka rozdala celkem 200 kusů tištěných dotazníků. Vyplněných se jich vrátilo 142, což činí 71 % návratnost. S touto návratností je autorka spokojená.

Autorka si stanovila celkem sedm hypotéz. Po vyhodnocení dotazníkového šetření bude provedena komparace výsledků a hypotéz.

Hypotéza č. 1: První hypotéza předpokládá, že více jak 60 % respondentů považuje za nejčastější oběti domácího násilí ženy.

Hypotéza č. 2: Druhá hypotéza předpokládá, že většina dotazovaných se osobně nesetkala s domácím násilím.

Hypotéza č. 3: Třetí hypotéza stanovuje předpoklad, že více jak 80 % respondentů považuje za následek násilí u žen/mužů ztrátu sebevědomí.

Hypotéza č. 4: Tato hypotéza předpokládá, že polovina respondentů považuje za následky násilí u dětí zhoršení prospěchu.

Hypotéze č. 5: Pátá hypotéza předpokládá, že 20 % respondentů považuje za následky násilí u seniorů vznik nového onemocnění.

Hypotéza č. 6: Šestá hypotéza stanovuje předpoklad, že více jak polovina respondentů tvrdí, že doba pandemie COVID-19 ovlivnila vznik domácího násilí.

Hypotéza č. 7: Poslední hypotéza tvrdí, že minimální počet respondentů považuje informování o domácím násilí jako dostačující.

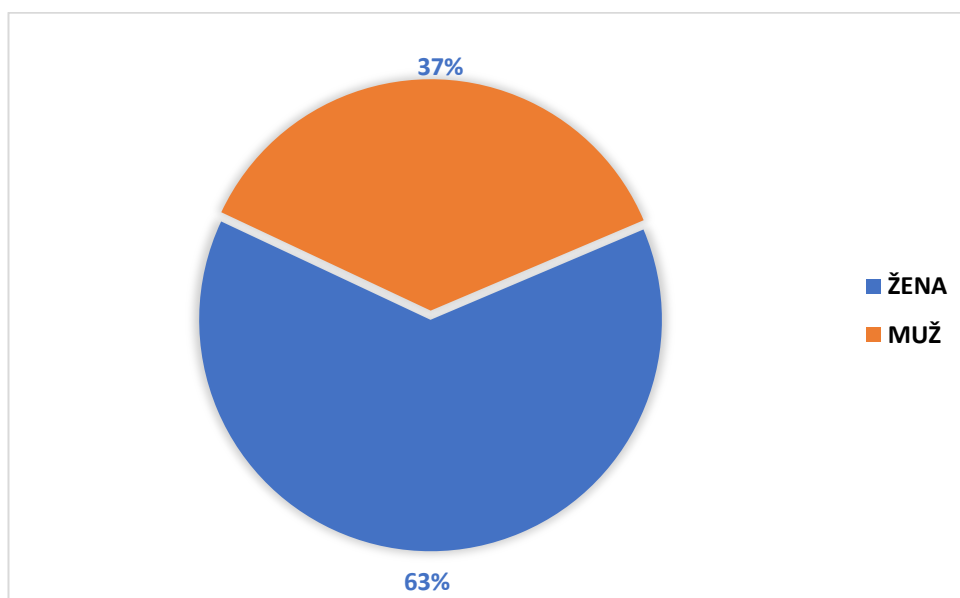
6.1.1 Vyhodnocení dotazníkového šetření

Otázka č. 1: Pohlaví?

Tabulka 1: Pohlaví respondentů¹³⁵

Odpovědi	Počet	%
Žena	90	63
Muž	52	37
Celkem	142	100

Graf č. 1: Pohlaví respondentů¹³⁶

Zjištěné informace

Ze 142 dotazovaných je 90 žen (63 %), zbylých 52 respondentů (37 %) jsou muži. Tato otázka identifikuje jeden z obecných parametrů respondentů, a to jejich pohlaví. Z toho grafu je patrné, že se výzkumného šetření zúčastnilo více žen.

¹³⁵ Vlastní zdroj

¹³⁶ Vlastní zdroj

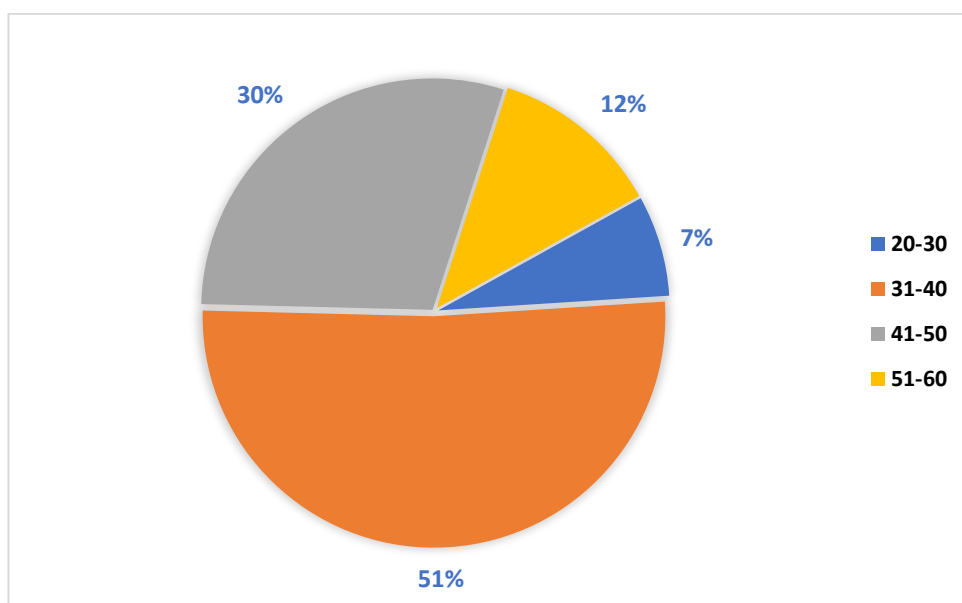

Otázka č. 2: Jaký je Váš věk?

Tabulka 2: Věk respondentů¹³⁷

Odpovědi	Počet	%
20-30	10	7
31-40	73	51
41-50	42	30
51-60	17	12
Celkem	142	100

Graf č. 2: Věk respondentů¹³⁸

Zjištěné informace

Otázka č. 2 se zaměřila na věk dotazovaných. 73 respondentů (51 %) se nachází ve věkové kategorii 31-40 let. Druhá nejvíce zastoupená skupina je věková kategorie 41-50 let. Do této kategorie spadá 42 respondentů (30 %). Předposlední věkovou kategorií 51-60 let zastupuje 17 dotazovaných (12 %). Nejméně je zastoupena kategorie 20-30 let. Do této kategorie spadá 10 respondentů (7 %). Z tohoto grafu vyplývá, že nejvíce respondentů se nachází ve věkové kategorii 31-40 let.

¹³⁷Vlastní zdroj

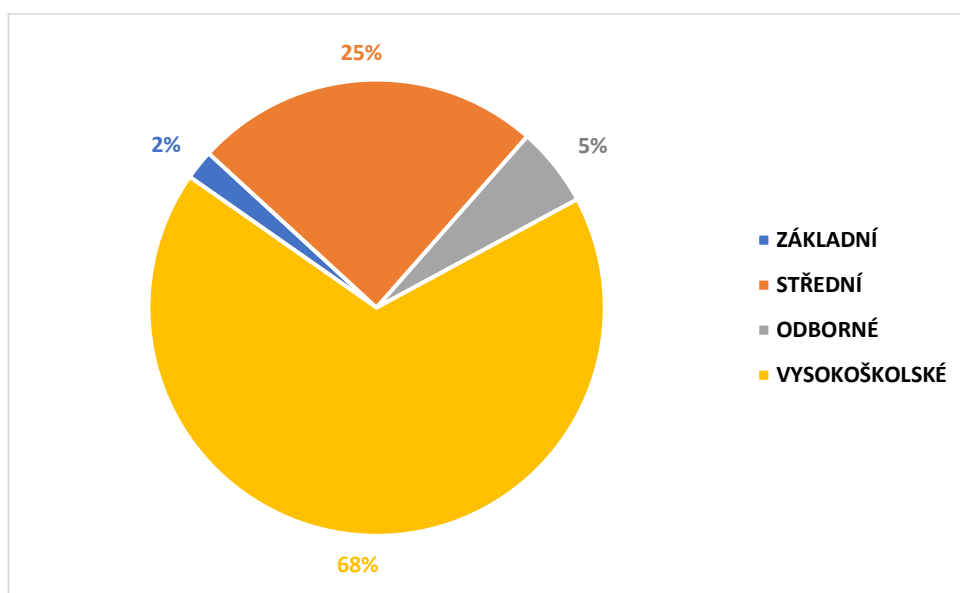
¹³⁸Vlastní zdroj

Otázka č. 3: Jaké je Vaše nejvyšší vzdělání?

Tabulka 3: Vzdělání respondentů¹³⁹

Odpovědi	Počet	%
Základní	3	2
Střední	35	25
Vyšší odborné	8	5
Vysokoškolské	96	68
Celkem	142	100

Graf č. 3: Vzdělání respondentů¹⁴⁰

Zjištěné informace

Otázka č. 3 byla zaměřena na vzdělání respondentů. Více jak polovina respondentů, konkrétně 96 z nich (68 %) má vysokoškolské vzdělání. Druhou nejvíce zastoupenou skupinou vzdělání je středoškolské. To má 35 respondentů (25 %). Předposlední skupinou je vyšší odborné vzdělání. Do této kategorie spadá 8 respondentů (5 %). Základní vzdělání mají pouze 3 respondenti (2 %) z dotazovaných. Z toho grafu vyplývá, že více jak polovina respondentů dosáhla vysokoškolského vzdělání.

¹³⁹Vlastní zdroj

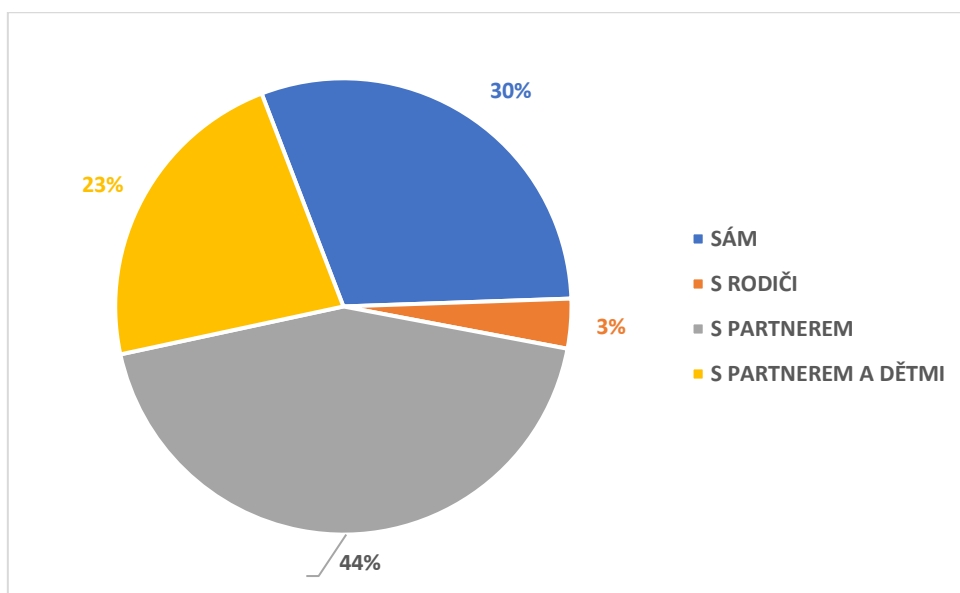
¹⁴⁰Vlastní zdroj

Otázka č. 4: V domácnosti žijete?

Tabulka 4: Bydlení¹⁴¹

Odpovědi	Počet	%
Sám	43	30
S rodiči	5	3
S partnerem	62	44
S partnerem a dětmi	32	23
Celkem	142	100

Graf č. 4: Bydlení¹⁴²

Zjištěné informace

V otázce č. 4 se autorka zaměřila na bydlení respondentů. Nejvíce respondentů bydlí s partnerem. Konkrétně takto odpovědělo 62 dotazovaných (44 %). Dalších 43 respondentů (30 %) žije samo. S partnerem a dětmi žije 32 dotazovaných (23 %). Poslední skupinu tvoří respondenti, kteří žijí s rodiči. To je pouze 5 respondentů (3 %). Z tohoto šetření vyplývá, že nejvíce z dotazovaných žije ve společné domácnosti s partnerem.

¹⁴¹Vlastní zdroj

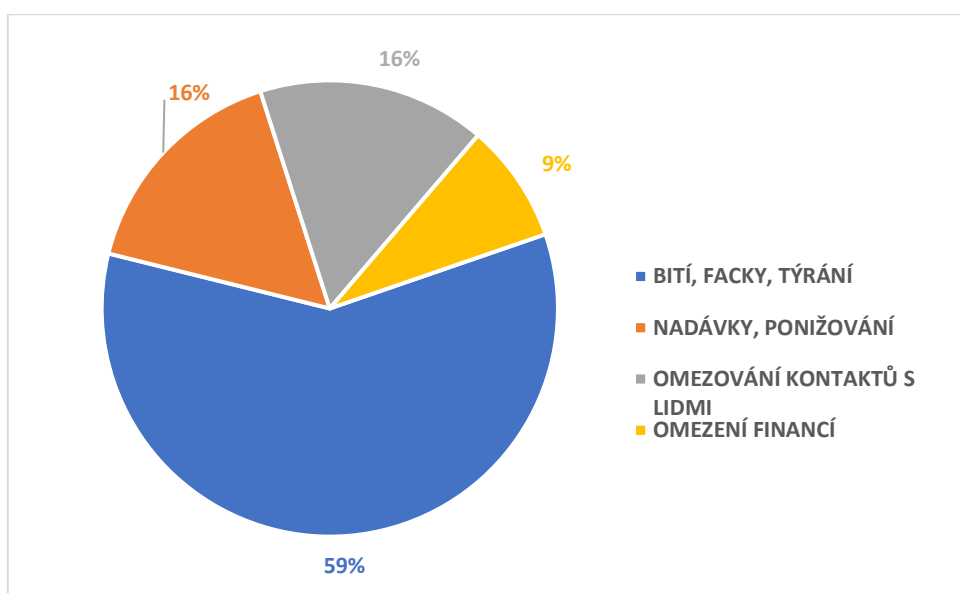
¹⁴²Vlastní zdroj

Otázka č. 5: Co si představujete pod pojem domácí násilí?

Tabulka 5: Pojem domácí násilí¹⁴³

Odpovědi	Počet	%
Bití, facky, týrání	84	59
Nadávky, ponižování	23	16
Omezování kontaktu	23	16
Omezování financí	12	9
Celkem	142	100

Graf č.5: Pojem domácí násilí¹⁴⁴

Zjištěné informace

Otázka č. 5 se týkala vnímání pojmu domácí násilí. Pod tímto pojmem si 84 z dotazovaných (59 %) vybaví bití, facky a týrání. Další skupinu tvoří nadávky a ponižování to si představuje 23 dotazovaných (16 %). Dalších 23 respondentů (16 %) si představuje omezování styku s lidmi, ať už se jedná o kamarády, rodinu nebo kolegy z práce. Zbýlých 12 respondentů (9 %) označilo za domácí násilí omezení financí, ať už se jedná o odebrání platební karty nebo tzv. přidělový režim. Z tohoto grafu vyplývá že pod pojem domácí násilí si respondenti nejčastěji vybaví fyzické násilí (bití, facky...)

¹⁴³Vlastní zdroj

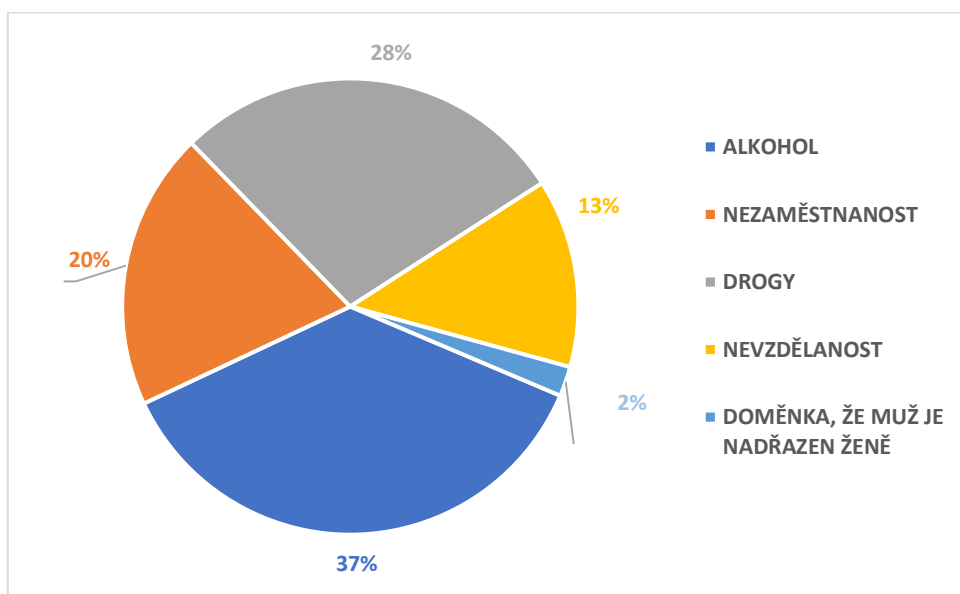
¹⁴⁴Vlastní zdroj

Otázka č. 6: Jaké jsou podle Vás nejčastější příčiny domácího násilí?

Tabulka 6: Příčiny domácího násilí¹⁴⁵

Odpovědi	Počet	%
Alkohol	52	37
Nezaměstnanost	28	20
Drogy	40	28
Nevzdělanost	19	13
Nadřazenost muže	3	2
Celkem	142	100

Graf č.6: Příčiny domácího násilí¹⁴⁶

Zjištěné informace

Otázka č. 6 byla zaměřena na příčiny domácího násilí. Nejčastější příčinou byl zvolen alkohol. Ten uvedlo 52 dotazovaných (37 %). Drogy jako příčiny násilí uvedlo 40 respondentů (28 %). Nezaměstnanost jako příčinu domácího násilí odpovědělo 28 dotazovaných (20 %). Předposlední příčinou je nevdělanost agresora, tu uvedlo 19 respondentů, což činí 13 %. Myšlenku nadřazenosti muže zvolili 3 respondenty (2 %).

¹⁴⁵Vlastní zdroj

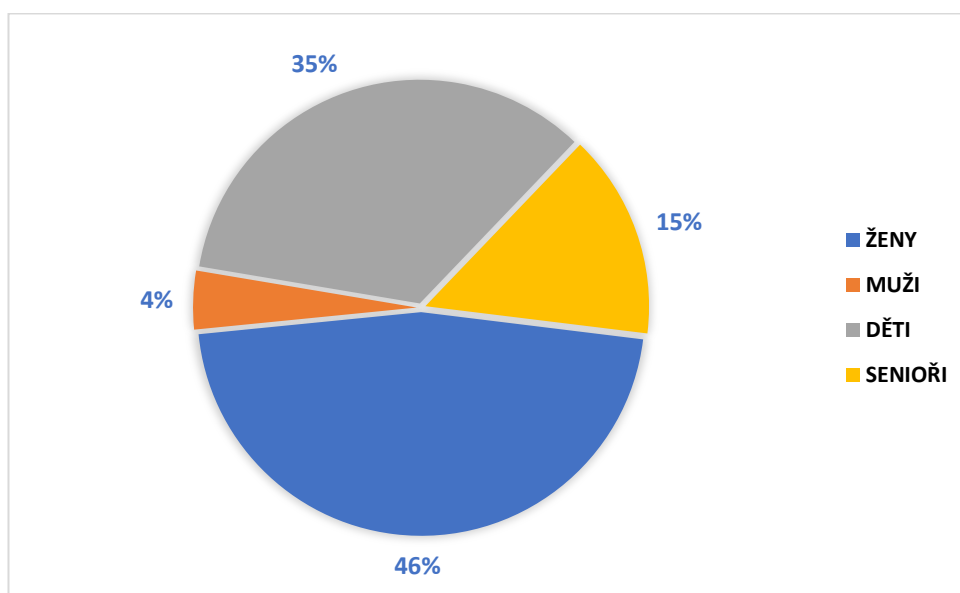
¹⁴⁶Vlastní zdroj

Otázka č. 7: Mezi nejčastější oběti domácího násilí podle Vás patří?

Tabulka 7: Nejčastější oběti domácího násilí¹⁴⁷

Odpovědi	Počet	%
Ženy	66	46
Muži	6	4
Děti	49	35
Senioři	21	15
Celkem	142	100

Graf č. 7: Nejčastější oběti domácího násilí¹⁴⁸

Zjištěné informace

Otázka č. 7 zkoumala, kdo je podle respondentů nejčastější obětí domácího násilí. Z dotazovaných respondentů jich 66 (46 %) označilo jako nejčastější oběť ženu. Druhou nejčastější obětí jsou podle respondentů děti. Celkem je označilo 49 respondentů (35 %). Senioři jako oběti domácího násilí označilo 21 respondentů (15 %). Posledních 6 respondentů (4 %) označilo za nejčastější oběť muže.

¹⁴⁷Vlastní zdroj

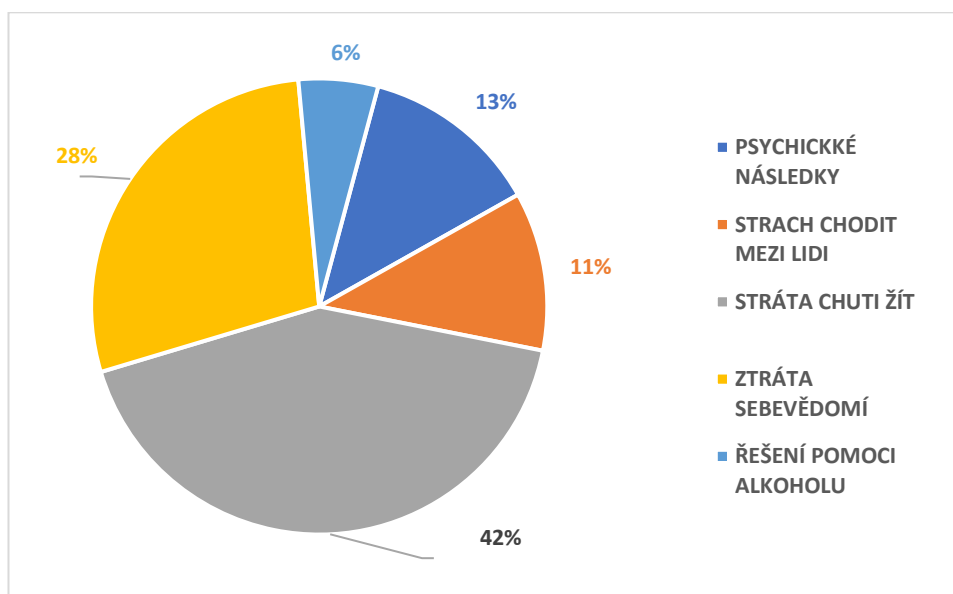
¹⁴⁸Vlastní zdroj

Otázka č. 8: Co si představíte pod následky domácího násilí u žen/mužů?

Tabulka 8: Následky u žen/mužů¹⁴⁹

Odpovědi	Počet	%
Psychické následky	18	13
Strach z lidí	16	11
Ztrátu chuti do života	60	42
Ztráta sebevědomí	40	28
Sklon k alkoholu	8	6
Celkem	142	100

Graf č.8: Následky u žen/mužů¹⁵⁰

Zjištěné informace

Otázka č. 8 se zaměřila na domácího násilí u žen/ mužů. Ze 142 respondentů jich 60 uvedlo ztrátu chuti do života (42 %). Dalších 40 respondentů (28 %) uvedlo jako následky ztrátu sebevědomí. Psychické následky uvedlo 18 dotazovaných (13 %). Strach z kontaktu s lidmi označilo 16 respondentů (11 %). Zvýšené užívání alkoholu uvedlo 8 dotazovaných (6 %).

¹⁴⁹Vlastní zdroj

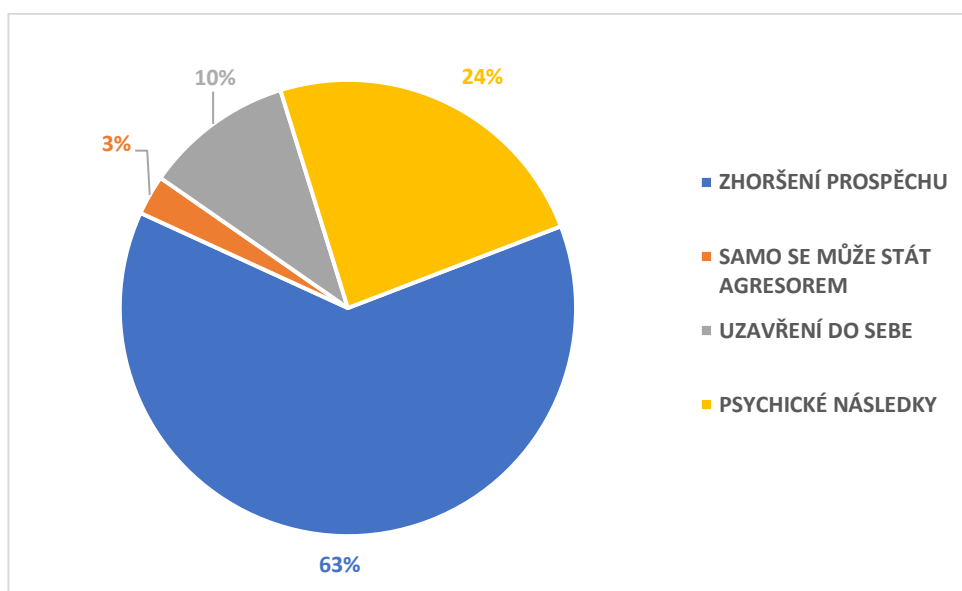
¹⁵⁰Vlastní zdroj

Otázka č. 9: Co si představíte pod následky domácího násilí u dětí?

Tabulka 9: Následky domácího násilí u dětí¹⁵¹

Odpovědi	Počet	%
Zhoršení prospěchu	89	63
Samo se stane agresorem	4	3
Uzavření do sebe	15	10
Psychické následky	34	24
Celkem	142	100

Graf č. 9: Následky domácího násilí u dětí¹⁵²

Zjištěné informace

V otázce č. 9 se autorka zaměřila na následky domácího násilí u dětí. Ze 142 dotazovaných odpovědělo 89 z nich (63 %) jako následek zhoršení prospěchu. 34 respondentů (24 %) zvolilo psychické následky. Dalších 15 respondentů (10 %) označilo jako následek domácího násilí uzavření dítěte do sebe. Zbylí 4 respondenti (3 %) uvedli jako následek možnost, že se samo dítě v budoucnu stane agresorem.

¹⁵¹Vlastní zdroj

¹⁵²Vlastní zdroj

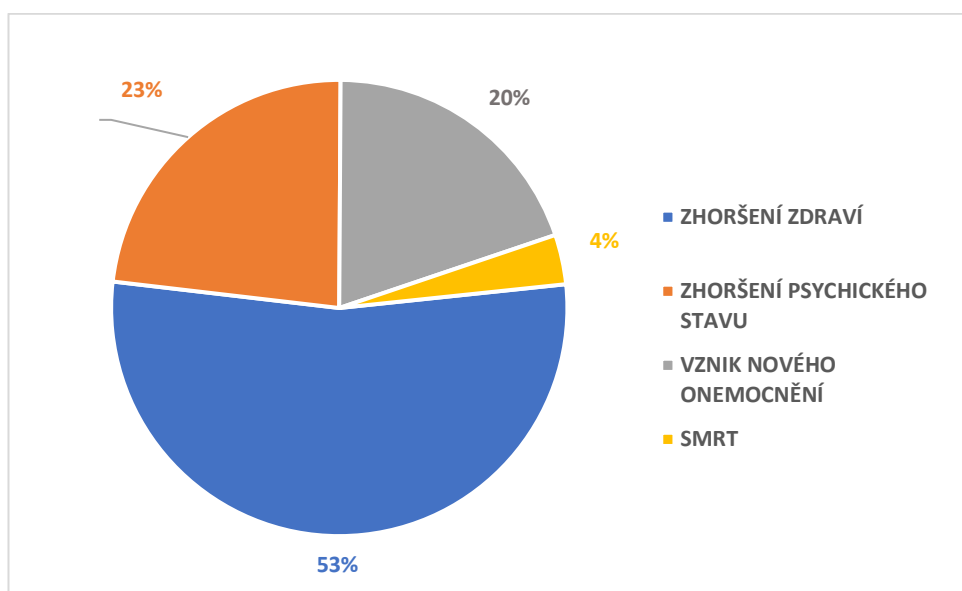

Otázka č. 10: Co si představíte pod následky domácího násilí u seniorů?

Tabulka 10: Následky domácího násilí u seniorů¹⁵³

Odpovědi	Počet	Celkem
Zhoršení zdraví	76	53
Zhoršení psych. stavu	33	23
Vznik nové nemoci	28	20
Smrt	5	4
Celkem	142	100

Graf č.10 Následky domácího násilí u seniorů¹⁵⁴

Zjištěné informace

Otázka č. 10 byla zaměřena na následky domácího násilí u seniorů. 76 respondentů (53 %) uvedlo za následek zhoršení zdraví. Druhý nejčastěji uvedený následek je zhoršení psychického stavu. Ten uvedlo 33 respondentů (23 %). Vznik nové nemoci uvedlo 28 respondentů. (20 %). Zbýlých 5 respondentů (4 %) uvedlo jako následek smrt.

¹⁵³Vlastní zdroj

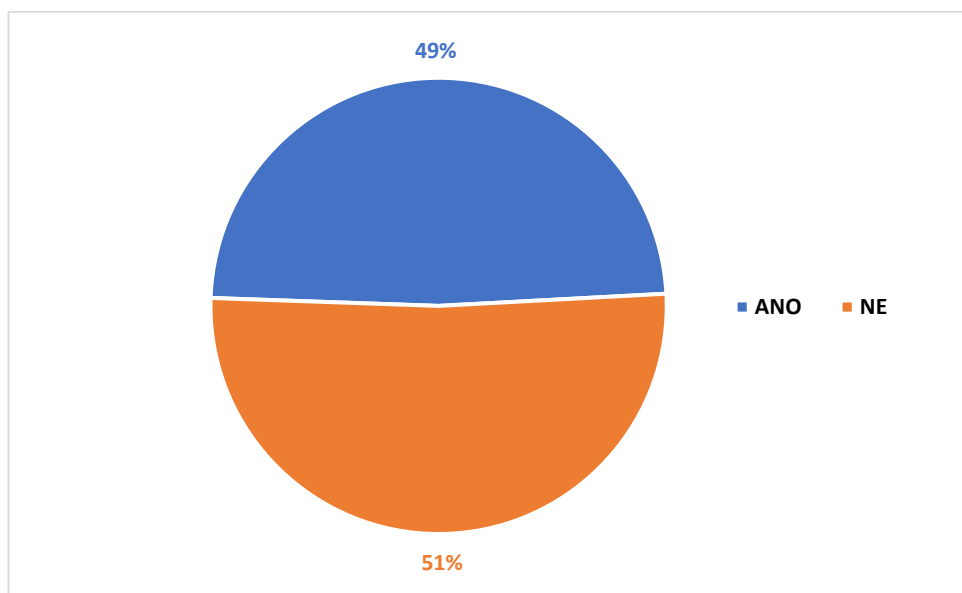
¹⁵⁴Vlastní zdroj

Otázka č. 11: Věděli jste, že určité procento obětí domácího násilí končí smrtí?

Tabulka 11: Povědomí o smrti obětí domácího násilí¹⁵⁵

Odpovědi	Počet	%
Ano	69	49
Ne	73	51
Celkem	142	100

Graf č.11: Povědomí o smrti obětí domácího násilí¹⁵⁶

Zjištěné informace

Otázka č. 11 se zaměřovala na povědomí respondentů o možnosti, že násilí může končit smrtí oběti. Ze 142 respondentů jich 69 (49 %) odpovědělo, že o této možnosti vědí. Zbýlých 73 respondentů (51 %) o tom povědomí nemělo. Z tohoto šetření můžeme říci, že o této možnosti společnost povědomí spíše nemá.

¹⁵⁵Vlastní zdroj

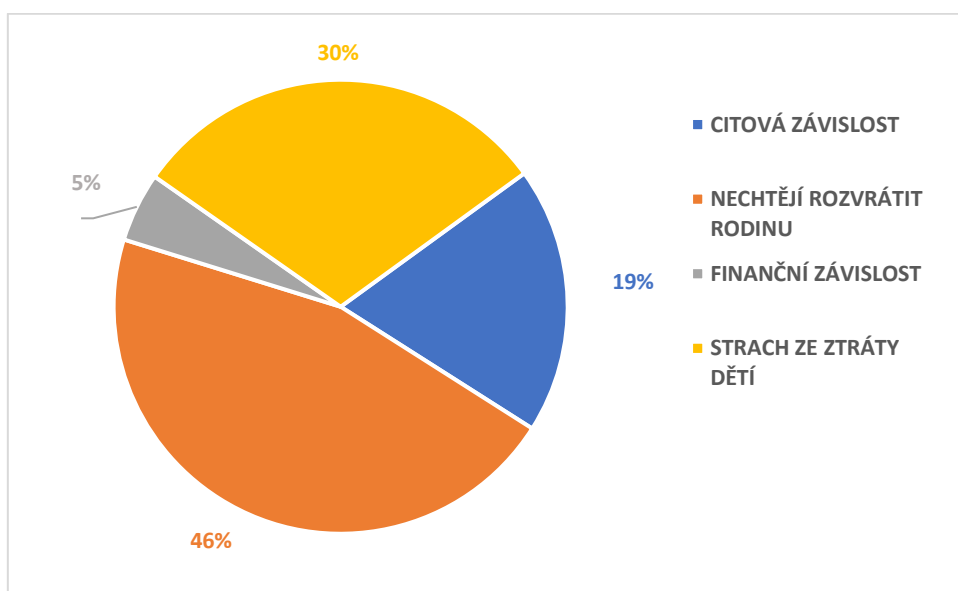
¹⁵⁶Vlastní zdroj

Otázka č. 12: Proč podle Vás oběti neodejdou od tyrana?

Tabulka 12: Odchod od tyrana¹⁵⁷

Odpovědi	Počet	%
Citová závislost	27	19
Rozvrat rodiny	65	46
Finance	7	5
Ztráta dětí	43	30
Celkem	142	100

Graf. č.12: Odchod od tyrana¹⁵⁸

Zjištěné informace

V otázce č. 12 se autorka zaměřila na důvody, proč podle respondentů oběti neodejdou od tyrana. Ze 142 dotazovaných 65 z nich (46 %) uvedlo, že oběti nechtějí rozvrátit rodinu. Strach ze ztráty dětí uvedlo 43 dotazovaných (30 %). Citovou závislost na tyranovi odpovědělo 27 respondentů (19 %). Zbýlých 7 respondentů (5 %) uvedlo jako důvod setrvání obětí v násilném vztahu finanční závislost na agresorovi. Z tohoto šetření vyplývá, že oběti v násilném vztahu zůstávají, protože nechtějí rozvrátit rodinu.

¹⁵⁷Vlastní zdroj

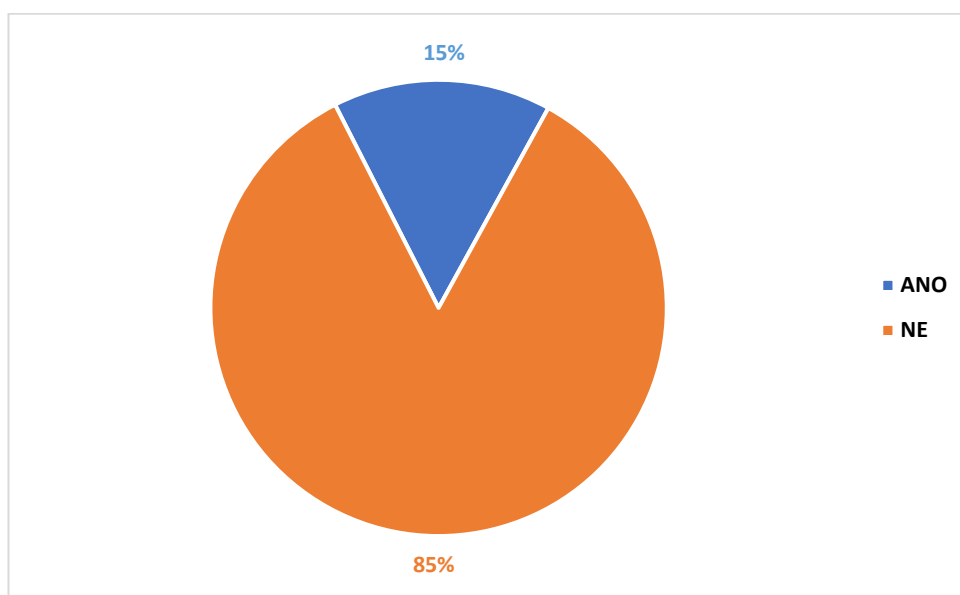
¹⁵⁸Vlastní zdroj

Otázka č. 13: Stali jste se osobně obětí domácího násilí?

Tabulka 13: Oběti domácího násilí¹⁵⁹

Odpovědi	Počet	%
Ano	22	15
Ne	120	85
Celkem	142	100

Graf č. 13: Oběti domácího násilí¹⁶⁰

Zjištěné informace

V otázce č. 13 autorka zjišťovala, zda se sami respondenti stali obětí domácího násilí. Výsledky autorku poměrně zaskočily. I přestože ze 142 dotazovaných jich bylo obětí 22 (15 %), to autorka považuje za nepříliš pozitivní. Těchto 22 obětí byly pouze ženy. Zbytek respondentů tzn. 120 (85 %) se obětí domácího násilí nestalo.

¹⁵⁹Vlastní zdroj

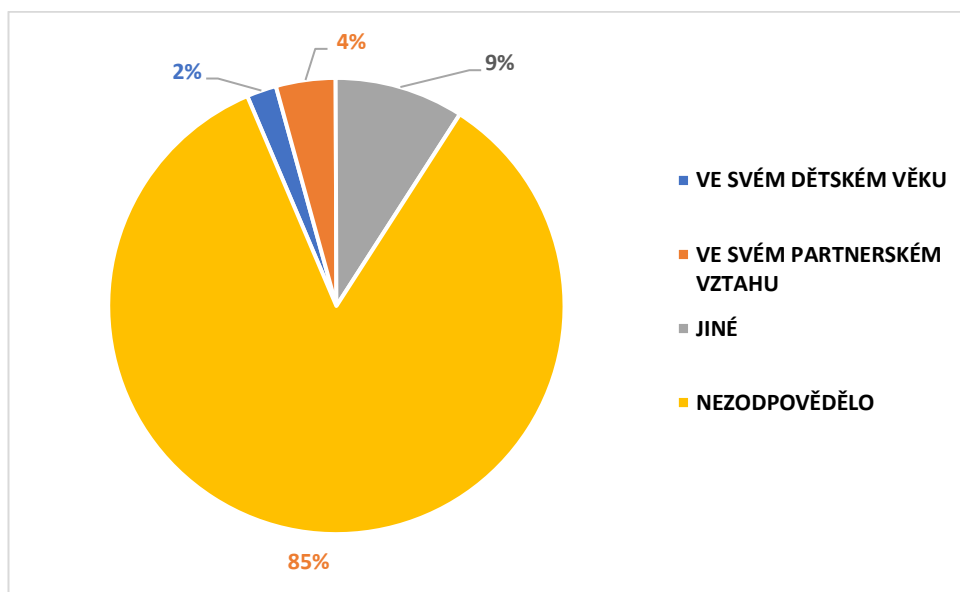
¹⁶⁰Vlastní zdroj

Otázka č. 14: Pokud jste se stali obětí domácího násilí bylo to?

Tabulka 14: Pokud jste se stali obětí domácího násilí, kdy to bylo¹⁶¹

Odpovědi	Počet	%
Ve svém dětském věku	3	2
Ve svém partner. vztahu	6	4
Jiné	13	9
Nezodpovědělo	120	85
Celkem	142	100

Graf č. 14: Pokud jste se stali obětí domácího násilí, kdy to bylo¹⁶²

Zjištěné informace

Otázka č. 14 navazuje na otázku č. 13, proto autorce odpovědělo pouze 22 respondentek. Z těchto respondentek bylo 6 obětí (4 %) domácího násilí v partnerském vztahu. Ve svém dětském věku byly obětí domácího násilí 3 respondentky (2 %). V jiném období se stalo obětí 13 respondentek (9 %). Zbýlých 120 respondentů na tuto otázku neodpovídalo, jelikož nebyli sami obětí domácího násilí. To představuje 85 %.

¹⁶¹Vlastní zdroj

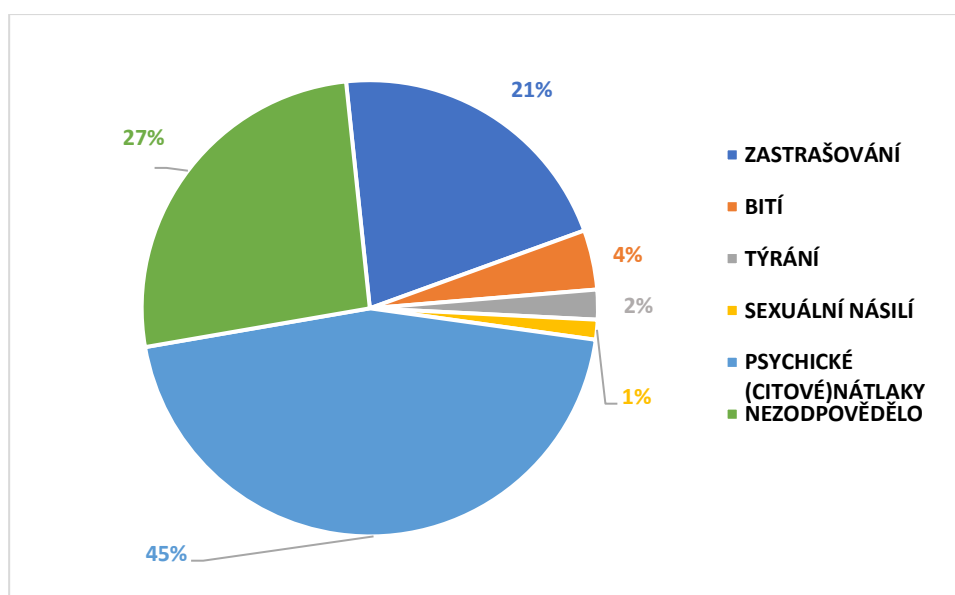
¹⁶²Vlastní zdroj

Otázka č. 15: Pokud jste byli obětí nebo svědky domácího násilí, v jaké formě bylo prováděno?

Tabulka 15: Formy násilí¹⁶³

Odpovědi	Počet	%
Zastrašování	30	21
Bití	6	4
Týrání	3	2
Sexuální násilí	2	1
Psychické násilí	64	45
Nezodpovědělo	37	27
Celkem	142	100

Graf č. 15: Formy násilí¹⁶⁴

Zjištěné informace

Otázka č. 15 se zaměřila na formy domácího násilí. Ze 142 respondentů jich 64 (45 %) označilo psychické násilí. 30 dotazovaných (21 %) označilo jako nejčastější formu zastrašování. Dalších 6 respondentů (4 %) odpovědělo bití. Týrání označili 3 respondenti (2 %). Sexuální násilí vybrali 2 respondenti (1 %). 37 respondentů neodpovědělo.

¹⁶³Vlastní zdroj

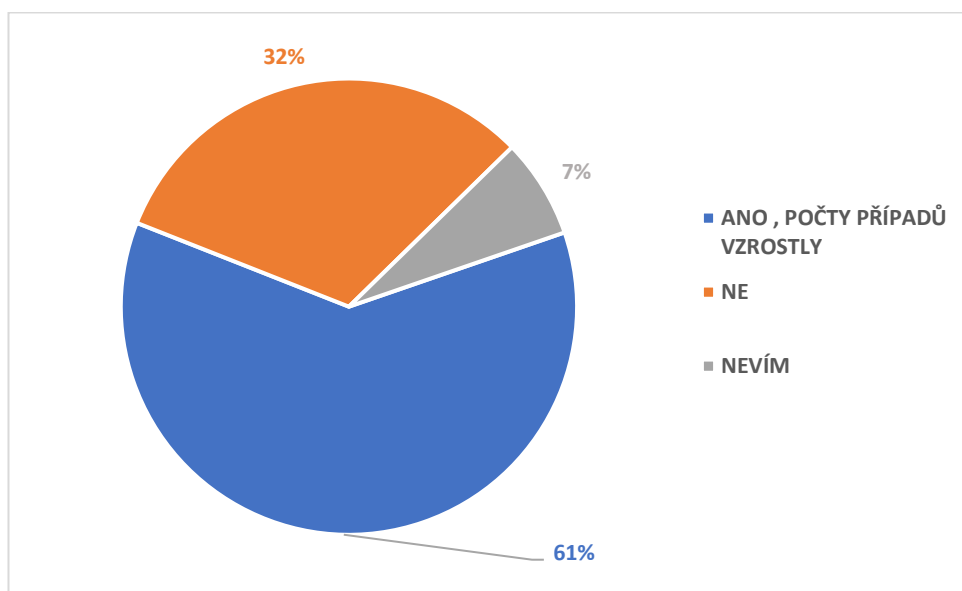
¹⁶⁴Vlastní zdroj

Otázka č. 16: Měla podle Vás doba pandemie vliv na vznik domácího násilí?

Tabulka 16: Vliv pandemie na vznik násilí¹⁶⁵

Odpovědi	Počet	%
Ano	87	61
Ne	45	32
Nevím	10	7
Celkem	142	100

Graf č. 16: Vliv pandemie na vznik násilí¹⁶⁶

Zjištěné informace

Otázka č. 16 se zaměřila na to, zda respondenti vnímají pandemii jako spouštěč domácího násilí. Celkem 87 dotazovaných (61 %) má názor, že pandemie ovlivnila vznik domácího násilí. Názor, že pandemie neovlivnila vznik domácího násilí má 45 respondentů (32 %). Zbýlých 10 respondentů (7 %) nemá žádný názor.

¹⁶⁵Vlastní zdroj

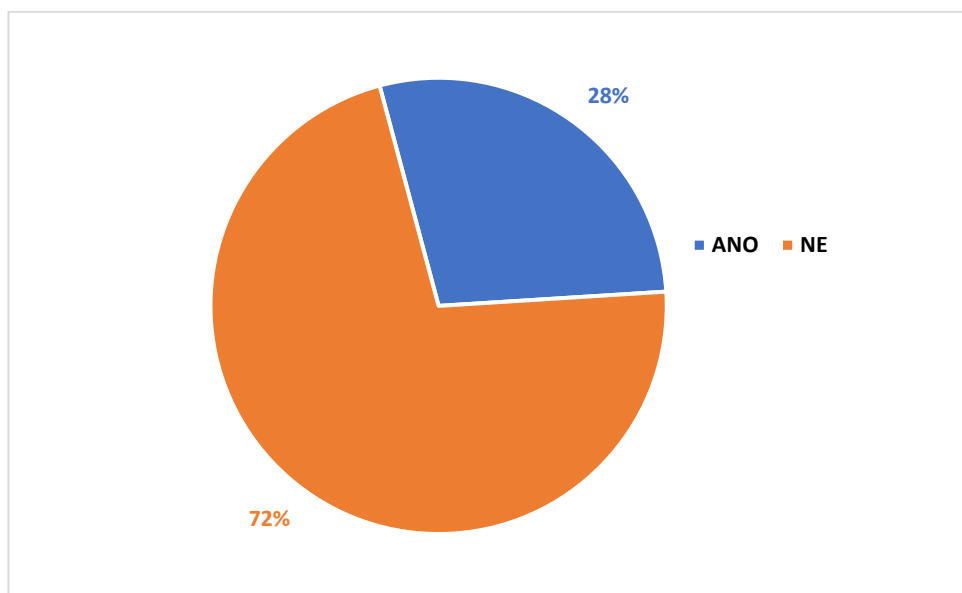
¹⁶⁶Vlastní zdroj

Otázka č. 17: Víte o někom, kdo se stal obětí domácího násilí v době pandemie?

Tabulka 17: Oběti v době pandemie¹⁶⁷

Odpovědi	Počet	%
Ano	40	28
Ne	102	72
Celkem	142	100

Graf č. 17: Oběti v době pandemie¹⁶⁸

Zjištěné informace

Otázka č. 17 se zaměřila na to, zda respondenti znají konkrétní osoby, které se staly oběťmi domácího násilí v době pandemie. 102 respondentů (72 %) nezná nikoho, kdo by se stal obětí domácího násilí v době pandemie. Zbýlých 40 dotazovaných (28 %) zná osobu, která se stala obětí v době pandemie. I přesto, že převažují respondenti, kteří neznají nikoho, kdo by se stal obětí domácího násilí v době pandemie, autorka považuje i tak výsledek za nepříliš příznivý.

¹⁶⁷Vlastní zdroj

¹⁶⁸Vlastní zdroj

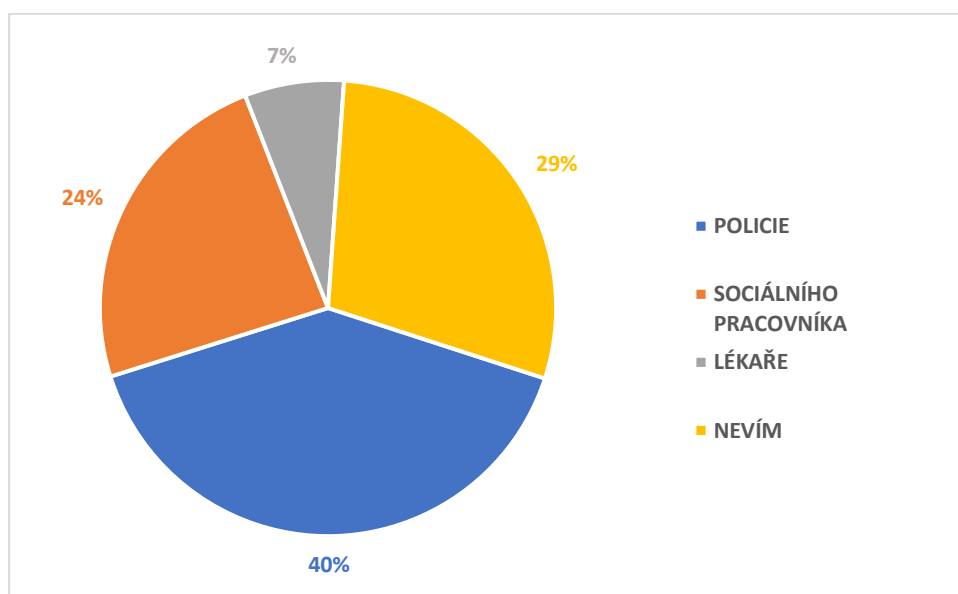

Otázka č. 18: Pokud byste byli svědkem domácího násilí, pomoc byste vyhledali u?

Tabulka 18: Hledání pomoci¹⁶⁹

Odpovědi	Počet	%
Policie	57	40
Sociální pracovník	34	24
Lékař	10	7
Nevím	41	29
Celkem	142	100

Graf č. 18: Hledání pomoci¹⁷⁰

Zjištěné informace

Otázka č. 18 se zabývala tím, kde by respondenti vyhledali pomoc, pokud by byli svědky domácího násilí. Ze 142 respondentů by 57 z nich (40 %) vyhledalo pomoc u policie. Pomoc sociálního pracovníka by vyhledalo 34 dotazovaných (24 %). 10 respondentů (7 %) by pomoc hledalo u lékaře. Zbýlých 41 respondentů (29 %) neví, kde by pomoc hledalo.

¹⁶⁹ Vlastní zdroj

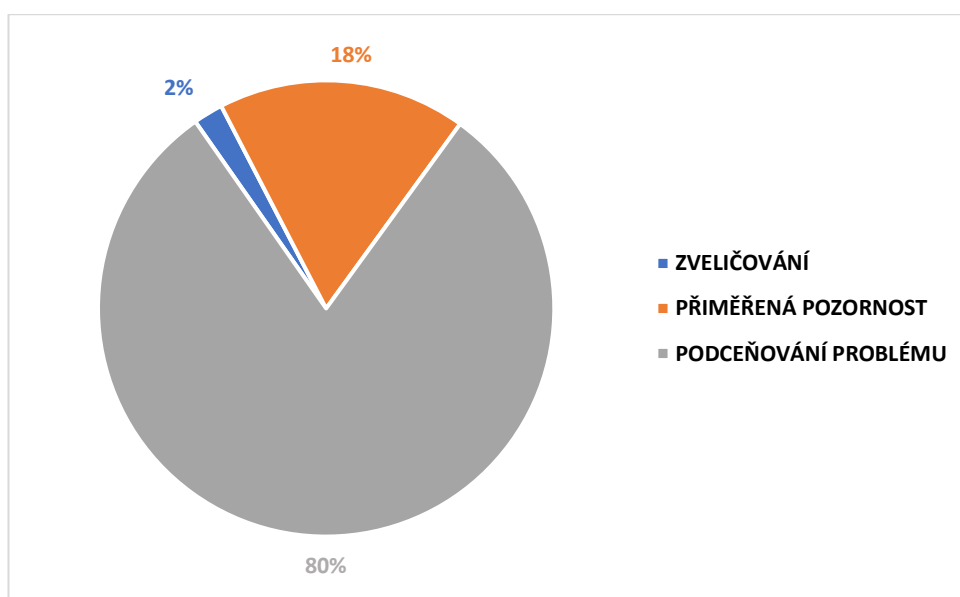
¹⁷⁰ Vlastní zdroj

Otázka č. 19: Jaký je podle Vás postoj společnosti k problematice domácího násilí?

Tabulka 19: Postoj společnosti k domácímu násilí¹⁷¹

Odpovědi	Počet	%
Zveličování	3	2
Přiměřená pozornost	25	18
Podceňování problému	114	80
Celkem	142	100

Graf č.19: Postoj společnosti k domácímu násilí¹⁷²

Zjištěné informace

Otázka č. 19 se zaměřila na postoj společnosti k domácímu násilí. Toto téma je hojně diskutované. Právě proto autorka zařadila tuto otázku do svého dotazníku. Z celkového počtu 142 dotazovaných jich 114 (80 %) má názor, že je tento problém podceňován. 25 dotazovaných (18 %) zastává názor, že je tématu věnována přiměřená pozornost. Pouze 3 respondenti (2 %) si myslí, že je tento problém zveličován. Z tohoto šetření vyplývá, že většina dotazovaných vnímá domácí násilí jako podceňované.

¹⁷¹Vlastní zdroj

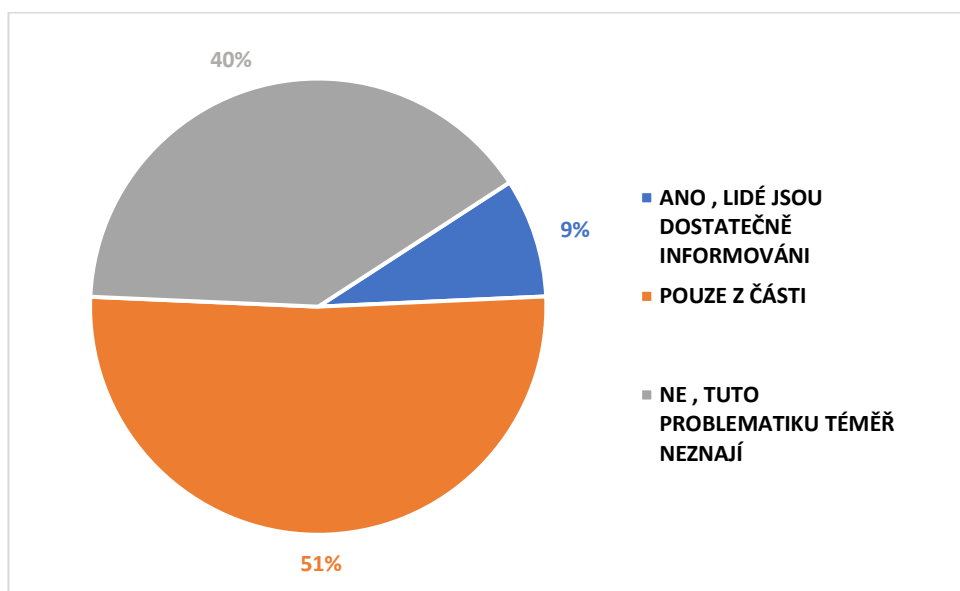
¹⁷²Vlastní zdroj

Otázka č. 20: Myslíte si, že je veřejnost o domácím násilí a možnostech řešení dostatečně informována?

Tabulka 20: Informovanost veřejnosti¹⁷³

Odpovědi	Počet	%
Ano	12	9
Pouze z části	73	51
Ne	57	40
Celkem	142	100

Graf č. 20: Informovanost veřejnosti¹⁷⁴

Zjištěné informace

V poslední otázce se autorka zaměřila na informovanost veřejnosti ohledně celého procesu domácího násilí a možností jeho řešení. Ze 142 dotazovaných 73 (51 %) odpovědělo, pouze z části. Názor, že veřejnost je dostatečně informována zastává 12 respondentů (9 %). Zbýlých 57 respondentů (40 %) má názor, že veřejnost není dostatečně informována. Z tohoto šetření vyplývá, že veřejnost není zcela informována.

¹⁷³Vlastní zdroj

¹⁷⁴Vlastní zdroj

6.1.2 Vyhodnocení hypotéz průzkumného šetření

Hypotéza č. 1: První hypotéza předpokládá, že více jak 60 % respondentů považuje za nejčastější oběti domácího násilí ženy.

Ženu, jako nejčastější oběť domácího násilí označilo 66 respondentů, tzn. 46 %. Druhou nejčastější obětí jsou podle respondentů děti. Právě ty označilo 49 dotazovaných, tzn. 35 %. Dalších 21 respondentů tzn. 15 % označilo jako nejčastější oběť seniory. Zbylé 4 % respondentů označili, jako nejčastější oběť muže.

Hypotéza č. 1 vyvrácena.

Hypotéza č. 2: Druhá hypotéza předpokládá, že většina dotazovaných se osobně nesetkala s domácím násilím.

Ze 142 respondentů bylo 22 během života obětí domácího násilí, což činí 15 %. 120 dotazovaných se obětí nestalo. Z tohoto zjištění můžeme tvrdit, že 85 % z dotazovaných se obětí domácího násilí nestalo.

Hypotéza č. 2 potvrzena.

Hypotéza č. 3: Třetí hypotéza stanovuje předpoklad, že více jak 80 % respondentů považuje za následek násilí u žen/mužů ztrátu sebevědomí.

40 dotazovaných tzn. 28 % označilo ztrátu sebevědomí za následek domácího násilí. Nejvíce respondentů uvedlo jako následek ztrátu chuti do života. Tu celkově vybralo 60 respondentů, což činí 42 %. Psychické následky uvedlo 13 % (18 respondentů). Zvýšené užívání alkoholu, jako následek domácího násilí uvedlo 8 dotazovaných (6 %).

Hypotéza č. 3 vyvrácena.

Hypotéza č. 4: Tato hypotéza předpokládá, že polovina respondentů považuje za následky násilí u dětí zhoršení prospěchu.

Z celkových 149 respondentů označilo 89 z nich tzn. 63 % jako nejčastější následek domácího násilí u dětí zhoršení prospěchu. Psychické násilí označilo 34 dotazovaných, což činí 24 %. 15 respondentů tzn. 10 % uvedlo uzavření dítěte do sebe. Poslední 4 respondenti tzn. 3 % uvedli jako následek možnost, že se dítě stane v budoucnu agresorem.

Hypotéza č. 4 potvrzena.

Hypotéza č. 5: Pátá hypotéza předpokládá, že 20 % respondentů považuje za následky násilí u seniorů vznik nového onemocnění.

76 dotazovaných tzn. 53 % označilo jako následek u seniorů zhoršení zdraví. Zhoršení psychického stavu uvedlo 33 respondentů, což činí 23 %. Vznik nového onemocnění jako následek domácího násilí u seniorů uvedlo 28 respondentů, což činí 20 %. Zbýlých 5 respondentů tzn. 4 % uvedlo jako následek smrt.

Hypotéza č. 5 potvrzena.

Hypotéza č. 6: Šestá hypotéza stanovuje předpoklad, že více jako polovina respondentů tvrdí, že doba pandemie COVID-19 ovlivnila vznik domácího násilí.

Ze 142 respondentů jich 87 má názor, že pandemie byla spouštěčem domácího násilí. To činí 61 %. Dalších 45 dotazovaných tzn. 32 % má názor, že pandemie neovlivnila vznik násilí. Zbýlých 10 respondentů tzn. 7 % nemá žádný názor.

Hypotéza č. 6 potvrzena.

Hypotéza č. 7: Poslední hypotéza tvrdí, že minimální počet respondentů považuje informování o domácím násilí jako dostačující.

Ze 142 dotazovaných jich 73 odpovědělo pouze z části, což činí 51 %. 12 respondentů tzn. 9 % má názor, že veřejnost je dostatečně informována. 57 respondentů má názor, že veřejnost není dostatečně informována. Tato skupina činí 40 %.

Hypotéza č. 7 potvrzena.

6.2 Rozhovor s oběťmi domácího násilí

Cílem těchto rozhovorů bylo přiblížit vážnost domácího násilí čtenáři. Jedná se o ženy, které dokázaly od tyрана nakonec odejít a jsou tak velkým vzorem pro ostatní oběti.

Respondentky si autorka vybrala z řad vlastních přátel. Dotazník byl pro každou z respondentek sestaven odlišně. První respondentka se stala obětí před pandemií a druhá v době pandemie COVID-19. Právě díky rozhovorům si čtenář může lépe uvědomit vážnost celého procesu domácího násilí.

6.2.1 Rozhovor č. 1

První obětí domácího násilí je Adéla 21 let. Adéla byla obětí domácího násilí, když jí bylo 8 let. Agresorem byl její otec.

- Kdy jsi začala pozorovat u otce změny chování?

Začalo to v létě o prázdninách, kdy matka byla dlouhodobě hospitalizovaná v nemocnici a otec se o mě musel starat.

- Jaké konkrétní změny máš na mysli?

Otec na mě začal křičet zcela bezdůvodně také začal více užívat alkohol. Ve chvíli, kdy jsem něco udělala jinak, než on chtěl, mi začal sprostě nadávat. To dříve nikdy nedělal.

- Stupňovala se tato situace?

Ano stupňovala. Cca první dva dny, to byly jen nadávky. Následně jsem nesměla chodit s kamarády ven. A pak se k tomu přidalo i fyzické násilí. Mé tělo byla jedna velká modřina.

- Můžeš nám sdělit nějakou konkrétní situaci?

Ano. Dodnes si pamatuji den, kdy se otec vrátil naštvaný z práce a já se stala terčem, na kterém se vyřádl. Nechápu ani po tolika letech, co ho k tomu vedlo,

nebo co jsem mu tehdy provedla. Po ráně do obličeje, kdy se mi spustila krev z nosu jsem si sedla na zem a snažila se krvácení zastavit. Otec mě tehdy chytl za vlasy a doslova táhl po zemi, protože jsem odmítala vstát. Po pár minutách mu zřejmě došla trpělivost. Vzal na mě pásek a šlehal mě s ním po těle. Modřiny jsem měla nejvíce na zádech a stehnech.

- Svěřila jsi se někomu? Dokázal ti někdo pomoc?

Jediný člověk, kterému jsem se dokázala svěřit byla moje babička. K té jsem utekla vše jí řekla. Nejdříve mi nevěřila a myslela, že jsem otce něčím nazlobila a dostala pár výchovných ran. V ten moment jsem jí ukázala modřiny na mém těle. Babička mě tehdy vzala za matkou a vše jí řekla. Matka se přiznala, že i ona už pár těchto chvil s otcem zažila, a že když neměl po ruce jí, vybil si to na mě. Matka tvrdila, že důvodem jeho výjevů byly problémy v práci.

- Co následovalo dál?

Po propuštění matky z nemocnice, jsme se odstěhovaly k babičce. Otec matce zhruba měsíc posílal výhružné zprávy. Podle společných přátel otec začal po našem odchodu ještě více pít. Naštěstí po pár měsících nás přestal kontaktovat.

- Máš nějaké informace o svém otci (co teď dělá, kde žije)?

Před rokem jsem se rozhodla kontaktovat svou babičku z otcovi strany. Napsala jsem jí dopis. Dostala jsem odpověď, že otec byl na léčení a teď žije na statku kousek za Plzní. Napsala jsem mu několik dopisů, bohužel od něho jsem se odpovědi nedočkala.

6.2.2 Rozhovor č. 2

Druhý rozhovor autorce poskytla Aneta, 31 let. Obětí domácího násilí se stala v době pandemie COVID-19. V tomto případě byl agresorem její přítel.

- Jak dlouho jste spolu s přítelem byli?

Byli jsme spolu čtyři roky. Po dvou letech jsme spolu začali bydlet. Půl roku jsme bydleli v mém bytě. Následně jsme se přestěhovali do společně pronajatého bytu.

- Měli jste ve vztahu nějaké problémy už na začátku?

První problémy jsem začala pozorovat zhruba po třech letech. Přítel začal být extrémně žárlivý. Párkrát mi vlezl do telefonu a četl veškeré konverzace. Nepovažovala jsem to tehdy za nějaký velký problém.

- Kdy se začala situace zhoršovat?

Na jaře, v létě roku 2021. Kvůli pandemii COVID-19 přítel přišel o práci. První týdny doma fungoval lépe, jak žena a snažil se najít si novou práci. Po pár odmítnutích však vše vzdal. Začal celé dny sedět doma. Pár měsíců se to ještě nechalo vydržet. Vše se však změnilo v den, kdy jsem s ním večer odmítla mít pohlavní styk. Partner mi začal opravdu sprostě nadávat a urážet mě. Zbytek večera jsem probřečela. Partner se druhý den tvářil jako by vše bylo v pořádku. Já jsem mu však řekla, že odejdu na pár dní ke kamarádce. Ten den už jsem se domů nevrátila. Vrátila jsem se po čtyřech dnech. Doma na mě čekala obrovská kytice růží a partner se omluvil. Tehdy jsem si myslela, že už se nic podobného nestane.

- Chceš tedy říct, že se situace opakovala či dokonce stupňovala?

Bohužel ano. Zhruba po měsíci naprostého klidu se situace začala ještě zhoršovat. Přítel začal žárlit snad ještě více. Proto mě začal vozit a vyzvedávat z práce. V momentě, kdy jsem položila otázku, zda bych večer nemohla s kamarádkou do kina a na víno, jsem dostala rychlou odezvu. Většinou jeho věta začínala spoustou nadávek a končila máš doma práci, pokud vím.

- Použil partner i fyzické násilí?

Ano, postupem času facky byly téměř na denním pořádku. Bohužel jednou mě strčil, já nešikovně upadla a zlomila si ruku.

- Užíval přítel alkohol nebo drogy?

Ano. Od doby, kdy přišel práci začal pít každý den.

- Svěřila jsi se někomu, vyhledala jsi popřípadě nějakou organizaci, která by ti pomohla?

Tehdy jsem o žádné organizaci nevěděla. Svěřila jsem se své sestře. Ta řekla, ať jdu na policii. Tehdy jsem však měla strach a na policii nešla.

- Jaký je tvůj život nyní?

Odstěhovala jsem do jiného města. Tady jsem poznala přítele, který mě má rád a zcela mi důvěřuje. Ex přítel mi psal po odchodu výhrušné zprávy, po čase však vše přestalo. Nyní mě to už netrápí, protože mi neskutečně pomáhá nový partner a rodina.

6.2.3 Vyhodnocení rozhovorů

Cílem rozhovoru bylo zkoumání rozdílů u obětí domácího násilí. Jak již bylo zmíněno obě z obětí byly ženy. Jedna z dotazovaných se stala obětí domácího násilí mnoho let před pandemií. Druhá oběť se stala obětí domácího násilí v době pandemie. Už to je jeden z důležitých rozdílů mezi oběťmi.

Rozhovor č. 1

První žena se stala obětí ve svém dětství. Až do chvíle, než její matka byla hospitalizována v nemocnici žila Adéla normální život. V den, kdy její matku převezli do nemocnice a nebyla tak schopná se o dceru postarat se však vše změnilo. Otec v první řadě začal na Adélu křičet, většinou v případech, kdy Adéla neudělala to, co on chtěl nebo to udělala jinak. Také začal více užívat alkohol. Už v tu chvíli se u něj projevovalo několik znaků počínajícího agresora. Jedním z nich je, že si u oběti vynucuje poslušnost a druhý můžeme vidět ve zvýšeném užívání alkoholu.

Bohužel u pouhých nadávek to neskončilo. Po pár dnech agresor zakázal oběti stýkat se svými kamarády. Následně si začal vynucovat poslušnost u oběti fyzickým násilím (bitím, taháním za vlasy atd.). Oběť nám v rozhovoru popsala jeden z několika hrůzných zážitků. Bohužel okamžik má ve své paměti živě dodnes. Agresora v tomto případě ovlivnilo několik nepříznivých faktorů (problémy v práci a doma se musel starat

o dceru). Bohužel agresor nedokázal potlačit svůj vztek a vybil se na svém dítěti. To se nebál svojí vlastní dceru udeřit do obličeje nebo táhnout po zemi.

Oběť naštěstí našla možnost, jak kontaktovat svoji rodinu. Konkrétně babičku, ta jí zpočátku samozřejmě nevěřila, ale když viděla modřiny na těle oběti, sama uznala, že tohle není normální chování otce k dítěti. Celou tuto situaci ještě ulehčil fakt, že i matka následně uznala, že i ji otec napadl. Obě oběti dokázali od agresora odejít. Nyní matka žije s novým partnerem a společně mají dvě děti. Adéla se snažila otce kontaktovat prostřednictvím dopisů. Odpověď dostala pouze od otcovy matky. On sám se jí dodnes neozval.

Rozhovor č. 2

Druhá žena se stala obětí domácího násilí v době pandemie. Agresorem v tomto případě byl partner oběti. V tomto vztahu však drobné problémy nastaly ještě před začátkem samotné pandemie. Přítel oběti začal dělat žárlivé scény a nebál se partnerce vlézt do telefonu. Situace se však začala rapidně stupňovat, když přítel oběti ztratil zaměstnání. Po období snahy přišlo období tzv. ponorky. Přítel oběti začal užívat ve zvýšeném množství alkohol. To celé vygradovalo v den, kdy oběť odmítla mít s agresorem pohlavní styk. To v agresorovi vyvolalo vztek a začal tak oběť urážet. Ani to však nestačilo na to, aby ho oběť dokázala opustit.

I přesto, že po této scéně byl chvíli klid, se situace však začala znovu stupňovat. Agresor začal oběť vozit do práce a z práce. Zakazoval jí stýkat se s přáteli. Začal užívat i fyzické násilí. Poslední kapkou byla situace, kdy agresor oběť napadl. Ta upadla na zem a utrpěla zlomeninu ruky.

Můžeme říct, že právě v tento okamžik si oběť skutečně připustila, že je obětí domácího násilí a rozhodla se tuto situaci řešit. Oběť se svěřila své sestře ta jí pomohla od agresora odejít a poskytla jí bydlení. Oběť se odstěhovala z města a začala žít nový život.

6.2.4 Porovnání rozhovorů

Na závěr můžeme říct, že obě z dotazovaných se staly obětí psychického i fyzického domácího násilí. Agresori zakazovali obětem stýkat se svými kamarády. Oběť č. 2 měla situaci těžší, jelikož po prvním vážnějším konfliktu se k agresorovi ještě dobrovolně vrátila a věřila, že vše bude v pořádku.

Oběti sice nevyhledaly žádnou odbornou pomoc, ale naštěstí našly pomoc u své rodiny. Situaci tak začaly řešit samy. Oběť č. 1 se po několika letech snažila svého otce kontaktovat, odpověď však dostala pouze od jeho matky, on sám jí na dopisy neodepsal. Oběť č. 2 se po odchodu od agresora odstěhovala z města. Dnes žije s novým partnerem.

Z těchto rozhovorů plyne jasný důkaz, že pohnutkou ke vzniku domácího násilí je vznik jedné nebo souběh více nečekaných událostí. Agresor skoro nikdy nepoužije pouze jednu z forem domácího násilí, což se potvrdilo i v těchto případech. Naštěstí oba případy měly šťastný konec.

6.3 Komparace situace před pandemií a během pandemie

Na základě dotazníkového šetření a rozhovorů přímo s oběťmi domácího násilí získala autorka možnost pohledu na domácí násilí z různých úhlů. Dotazníkové šetření probíhalo v době, kdy jsme již byli smířeni s tím, že COVID-19 tu s námi je a zřejmě nějakou dobu bude. I přesto, však respondenti vnímají pandemii jako spouštěč domácího násilí. Díky rozhovorům, však má autorka jasný důkaz, že domácí násilí se vyskytovalo i před pandemií a jeho vznik není závislý jen na pandemii.

Domácí násilí se ve společnosti vyskytuje dlouhou. Autorka se zastává toho názoru, že pohnutku k násilnému chování dává agresorovi vznik situace, která ovlivní jeho běžný život. Např. ztráta zaměstnání. Tato situace v agresorovi může zvýšit jeho stres. Dostane strach, že neuziví rodinu, ocitne se zcela bez příjmu a stane se tak závislým na druhém partnerovi. Agresor tuto situaci nedokáže ustát. Může zde docházet i ke zvýšené konzumaci alkoholu nebo jiných látek. Nemůžeme však odhadnout, jak dlouho agresor dokáže situaci snášet. Ve chvíli, kdy se situace stává pro agresora zcela neúnosná nalézá, „pomoc v násilí“.

Urychlení doby, kdy je agresor schopný snášet tuto situaci výrazně ovlivnila pandemie. Zde totiž vznikalo několik stresových situací najednou ať už hovoříme o uzavření škol, karanténách, omezení pohybu nebo ztrátě zaměstnání. Většina těchto situací byla pro všechny nová. Děti byly vystaveny výuce online, rodiče museli s dětmi trávit mnohem více času než dříve. Velkou roli zde hrají i senioři, kteří se mnohem častěji starali o vnoučata. Na většinu lidí byl tak vyvinut větší tlak a mnohem více povinností.

Na závěr tedy můžeme konstatovat, že domácí násilí není nic, co by se nevyskytovalo už před pandemií COVID-19. Samotná pandemie však značně ovlivnila domácí násilí. Vlivem nových situací, se kterými se lidé neuměli vyrovnat docházelo k častějšímu vzniku násilí. Nemůže však říct, zda domácí násilí v době pandemie mělo drastičtější průběh než v případech, které se odehrávaly mimo pandemii. Určitě však můžeme konstatovat, že oběti v době pandemie měli mnohem těžší možnost násilí řešit. Co se týká následků domácího násilí, autorka zastává názor, že pandemie přímo neovlivnila následky.

6.4 Navrhovaná opatření

Na základě autorčinných zjištěných skutečností můžeme navrhnout určitá opatření. I když se naše společnost stále vyvíjí a dělá určitá opatření ke zmírnění domácího násilí, stále tato problematika představuje velký problém, který společnost nedokáže nikdy zcela odstranit. Největší pomoc zde poskytují nestátní a neziskové organizace. Ty nabízejí pomoc nejen samotným obětem, ale i členům jejich rodiny. Autorka zastává názor, že by se problematice domácího násilí měl začít více věnovat stát. Nenechávat veškerou pomoc pouze na neziskových a nestátních organizacích.

Další opatření se týká obětí a agresorů. Autorka zastává názor, že v České republice je velice málo míst, kde je možno navštívit terapie pro zvládnutí vzteku. Autorka zjišťovala, kde se tato místa nacházejí. Z tohoto zjištění byla zaskočena, jelikož tyto terapie se vykytují pouze v osmi městech z celé České republiky. Autorka tedy považuje za důležité tyto terapie rozšířit do dalších měst. Nejlépe do každého okresního města. Problémem těchto terapií však často bývá i jejich nevyužití z pozice státu, kdy v trestně – právním jednání stát neuloží povinnost agresorovi tyto terapie navštěvovat. Autorka zastává názor, že neudělení trestu nebo udělení trestu odnětí svobody tuto situace zcela nevyřeší. Agresorovi by podle autorky vždy měla být soudy nařízená povinnost navštěvovat terapie na zvládnutí vzteku. Můžeme tak předejít situaci, že si agresor najde novou partnerku/partnera a násilí začne páchat znovu. Autorka si zároveň uvědomuje, že tyto terapie vyžadují finanční náklady, kterých je ve zdravotnickém sektoru nedostatek. Pokud se zaměříme na oběti domácího násilí, zde je systém pomoci z autorčina pohledu dostačující. Autorka by zde však doporučila vznik terapií, které by se zaměřovaly přímo na navazování vztahů. Díky tomu by se předešlo situacím, kdy si oběti vybírají stále dokola partnery s násilnou povahou.

Poslední opatření se zaměřuje na děti. Podle autorky by se o tomto tématu mělo diskutovat již na základních školách. Bohužel zatím to tak není a na školách chybí přednášky, které by se zaměřovaly na domácí násilí. Autorka zde shledává za důležité informovat nejen veřejnost, ale i děti. Aby právě i ony byly schopny případné domácí násilí poznat a vědět kde hledat případnou pomoc.

Závěr

Hlavním cílem této bakalářské práce bylo zanalyzovat, jak pandemická doba ovlivnila domácí násilí a následky u různých skupin populace v Plzeňském kraji. Tento cíl byl naplněn díky průzkumnému šetření. Ze samostatného vyhodnocení dotazníkové šetření můžeme vyčíst, že více jak polovina respondentů sdílí názor, že pandemie měla vliv na vznik nových případů domácího násilí. 40 respondentů také zná člověka, který se stal obětí domácího násilí právě v době pandemie.

Pokud hovoříme o následcích domácího násilí, ty pandemie přímo neovlivnila. Proto se autorka zaměřila na to, jaké následky domácího násilí, u různých skupin populace, považují respondenti za nejčastější. U žen a mužů považují respondenti za nejčastější následky: psychické následky, strach z lidí, ztrátu chuti do života, ztrátu sebevědomí a zvýšené užívání alkoholu. U druhé skupiny, kterou byly děti, zařadili respondenti mezi následky: zhoršení prospěchu, možnost, že se dítě samo v budoucnosti stane agresorem, uzavření do sebe a jiné psychické následky. Poslední skupinou byli senioři. Zde respondenti mezi nejčastější následky uvedli: vznik nové nemoci, zhoršení zdravotního nebo psychického stavu a smrt.

Vedlejším cílem bylo zjistit, jaké zkušenosti s domácím násilím mají ženy žijící v Plzeňském kraji. Tento cíl autorka naplnila pomocí dotazníkového šetření a rozhovorů s oběťmi domácího násilí. Z výsledků dotazníkového šetření plyne, že z 90 respondentek se stalo 22 obětí domácího násilí. Z těchto žen, pouze tři zažívaly domácí násilí v dětském věku. 6 se stalo obětí v partnerském vztahu. A zbylých 13 respondentek označilo odpověď jiné. V případě rozhovorů získala autorka možnost porovnat případ domácího násilí před pandemií s případem v době pandemie. Obě oběti zažívaly jak psychické, tak fyzické násilí. V obou případech hrálo také roli zvýšené užívání alkoholu. Mezi případy nalezneme však i značné rozdíly. V prvním případě byl agresorem otec, který nezvládl situaci, kdy jeho manželka byla hospitalizována v nemocnici a na něm tak zůstala starost o dceru. V druhém případě se stal agresorem partner, který právě v době pandemie přišel o práci. Na závěr, by však autorka ráda poukázala na to, že žádná z obětí nevyhledala odbornou pomoc, ale za pomoci a podpory rodiny dokázaly tuto situaci zvládnout a nenechat si dále ubližovat.

Autorka závěrem konstatuje, že v době COVIDU-19 docházelo mnohem více ke vzniku domácího násilí. Vznik nových případů byl však závislý i na dalších faktorech (ztráta zaměstnání, karanténa, uzavření škol).

Autorka pevně věří, že se díky této práci zvýší povědomí ohledně domácího násilí. Zároveň doufá, že právě rozhovory osob, které se stali obětí domácího násilí a dokázali od tyрана odejít mohou motivovat spoustu lidí, kteří zažívají podobnou situaci.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

1. BURIÁNEK Jiří a kolektiv autorů. *Domácí násilí - násilí na mužích a seniorech*, Praha: Triton, 2006 .108 s. ISBN 80-7254-914-6.
2. BURIÁNEK Jiří, PIKÁLKOVÁ Simona, PODANÁ Zuzana. *Násilí na mužích*, Praha: Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta ,2014 .110 s. ISBN 978-80-7308-545-2.
3. ČÍRTKOVÁ Ludmila. *Domácí násilí – Nebezpečné rodinné vztahy ve 21.století*, Plzeň: Aleš Čeněk 2020. 307 s. ISBN 978-7380-806-8.
4. ČÍRTKOVÁ Ludmila, MACHÁČKOVÁ Radka, VITOUŠKOVÁ Markéta. *Domácí násilí. Přístup k řešení problému ve vybraných evropských zemích*, Praha: Bílý kruh bezpečí. 2002 .143 s. ISBN 80-86284-19-0.
5. ČÍRTKOVÁ Ludmila. *Moderní psychologie pro právníky*, Praha: Grada, 2008.160 s. ISBN 978-80-247-2207-8.
6. DALIGAND Liliane (přeložila: Pavla Le Roch). *Násilí v partnerských vztazích*, Praha: Portál, 2014. 144 s. ISBN 978-80-262-0718-4.
7. MACHÁLKOVÁ Tatiana. *Domácí násilí - filosofická analýza pojmu*, Brno: Masarykova univerzita, 2014. 81 s, ISBN 978-80-210-6765-3.
8. MARTINKOVÁ Milada, MACHÁČKOVÁ Radka. *Vybrané kriminologické a právní aspekty domácího násilí*, Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2001. 193 s. ISBN 80-86008-98-3.
9. MARTINKOVÁ Milada, SLAVĚTÍNSKÝ Vladan. VLACH Jiří. *Vybrané problémy z oblasti domácího násilí v ČR*, Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2014. 127 s. ISBN 978-80-7338-139-4.
10. MARVÁNOVÁ-VARGOVÁ Branislava, POKORNÁ Dana. TOUFAROVÁ Marie. *Partnerské násilí*. Praha: Linde, 2008. s 159. ISBN 978-80-86131-76-4.
11. PAPERSTEINOVÁ Lucie, NAVRÁTILOVÁ Jiřina, BOTEK Libor. *Domácí násilí: příručka nejen pro pastorační pracovníky*, Praha: Karmelitánské nakladatelství, s.ro., 2019. 111 s. ISBN 978-80-7566-149-4.

12. PIKÁLKOVÁ Simona, PODANÁ Zuzana, BURIÁNEK Jiří. *Ženy jako oběti partnerského násilí*, Praha: Sociologické nakladatelství, 2015. 162 s. ISBN 978-80-7419-189-3.
13. PIKÁLKOVÁ Simona a kolektiv autorů. *Mezinárodní výzkum násilí na ženách – ČR/2003*, Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2004. 152 s. ISBN 80-7330-054-0.
14. STOČESOVÁ Veronika, ČÁP David. *Psychoterapeutická práce s původci domácího násilí*, Praha: Portál, 2020. 200 s. ISBN 978-80-262-1655-1.
15. ŠPATENKOVÁ Naděžda, ŠEVČÍK Drahomíra kolektiv autorů. *Domácí násilí*, Praha: Portál, s.r.o., 2011. 186 s. ISBN 978-80-7367-690-2.
16. ŠPECIÁNOVÁ Šárka. *Ochrana týraného a zneužívaného dítěte*. Praha: Linde, 2003. 156 s. ISBN 978-80-86131-44-3.
17. TOPINKA Daniel. *Domácí násilí z perspektivy aplikovaného výzkumu*, Ostrava: SocioFactor s.r.o., 2016. 162 s. ISBN 978-80-906615-0-9.
18. VOŇKOVÁ Jiřina, HUŇKOVÁ Markéta. *Domácí násilí v českém právu z pohledu žen*, Praha: proFem, o.p.s., 2004. 193 s. ISBN 80-239-2106-1.
19. VOŇKOVÁ Jiřina, SPOUSTOVÁ Ivana. *Domácí násilí z pohledu žen a dětí*, Praha: proFem, o.p.s., 2016. 239 s. ISBN 978-80-90-4564-5-7.

Elektronické zdroje

1. Galileo Corporation s.r.o. *Oficiální stránky městské části Praha 22: Úsek sociálně – právní ochrany dětí*. [online]. © Oficiální stránky městské části Praha 22, 03.04. 2022 [cit. 2022. 02. 08.]. Dostupné z: <https://www.praha22.cz/urad/organizacni-struktura/odbory-uradu/usek-socialne-pravni-ochrany-deti/co-je-socialne-pravni-ochrana-deti/>
2. Marie Bezděková. *Stockholmský syndrom*. *Mojezdрави.cz* [online]. Mojezdрави.cz, ©2001 - 2022 Copyright CZECH NEWS CENTER a.s. a dodavatelé obsahu [cit. 2022. 02. 08] Dostupné z: <https://www.mojezdрави.cz/nemoci/stockholmsky-syndrom-5319.html>

3. Perfesona. Co si představit pod pojmem domácí násilí. *Perfesona .cz* [online]. © Perfesona 2015, [cit. 2022. 02. 08]. Dostupné z: <http://www.persefona.cz/co-si-predstavit-pod-pojmem-domaci-nasili>
4. Petra Juřeníková. Kvantitativní výzkum. In Servisní středisko pro e-learning na MU, Fakulta informatiky Masarykovy univerzity. *MUNI MED*. [online]. © Masarykova univerzita, 2019 [cit. 2022. 03. 15]. Dostupné z: https://is.muni.cz/do/rect/el/estud/lf/js19/metodika_zp/web/pages/07-kvantitativni.html
5. Statní zdravotní ústav. Mýty o domácím násilí. *Ministerstvo zdravotnictví ČR a Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR*. [online] *Ministerstvo zdravotnictví ČR a Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR*, 2022 [cit. 2022. 02. 04]. ISSN 2695-0340. Dostupné z: <https://www.nzip.cz/clanek/104-myty-o-domacim-nasili>.
6. Statní zdravotní ústav. Mýty o domácím násilí. *Ministerstvo zdravotnictví ČR a Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR*. [online] *Ministerstvo zdravotnictví ČR a Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR*, 2022 [cit. 2022. 02. 04]. ISSN 2695-0340. Dostupné z: <https://www.nzip.cz/clanek/102-tyrani-deti>.
7. Vláda České republiky. *Akční plán prevence domácího a genderově podmíněného násilí na léta 2015-2018*. [online] Vláda České republiky, 23.2.2015. [cit. 2022. 02. 04]. Dostupný na World Wide Web: <<http://www.vlada.cz/cz/clenove-vlady/pri-uradu-vlady/jiri-dienstbier/aktualne/vlada-schvalila-akcni-plan-prevence-domaciho-a-genderove-podmineneho-nasili-na-leta-2015--2018-126943/>>
8. Wiki knihovna. *Kvalitativní rozhovory polostrukturované a nestrukturované*. [online]. Wiki knihovna. 12.10.2012. [cit. 2022. 03. 15]. Dostupné z : https://wiki.knihovna.cz/index.php?title=Kvalitativn%C3%AD_rozhovory_-_polostrukturovan%C4%99_a_nestrukturovan%C4%99

9. Záchranný kruh. Zachranny- kruh.cz. *Domáci násilí*. [online].Záchranný kruh,2022 [cit. 2022. 02. 08]. Dostupné z: <https://www.zachranny-kruh.cz/pro-verejnost/kriminalita-rizikove-chovani/domaci-nasili/zpusoby-chovani.html>

Legislativní dokumenty

1. ČESKO. Zákon č. 273/2008 Sb. Zákon o Policii České republiky. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS, s.r.o. 2010-2022. verze 18. [cit. 2022. 02. 10]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2008-273>
2. ČESKO. Zákon č. 363/2021 Sb. Zákon, kterým se mění zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně – právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony. In: *Zákony pro lidi. cz* [online]. © AION CS, s.r.o. 2010-2022. verze 1. [cit. 2022. 02. 10]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2021-363>

Seznam zkratek

NAP DN - Národní akční plán domácího násilí

Seznam tabulek a grafů a obrázků

Tabulky

Tabulka 1: Pohlaví respondentů

Tabulka 2: Věk respondentů

Tabulka 3: Vzdělání respondentů

Tabulka 4: Bydlení

Tabulka 5: Pojem domácí násilí

Tabulka 6: Příčiny domácího násilí

Tabulka 7: Nejčastější oběti domácího násilí

Tabulka 8: Následky u žen/mužů

Tabulka 9: Následky domácího násilí u dětí

Tabulka 10: Následky domácího násilí u seniorů

Tabulka 11: Povědomí o smrti obětí domácího násilí

Tabulka 12: Odchod od tyrana

Tabulka 13: Oběti domácího násilí

Tabulka 14: Pokud jste se stali obětí domácího násilí, kdy to bylo

Tabulka 15: Formy násilí

Tabulka 16: Vliv pandemie na vznik násilí

Tabulka 17: Oběti v době pandemie

Tabulka 18: Hledání pomoci

Tabulka 19: Postoj společnosti k domácímu násilí

Tabulka 20: Informovanost veřejnosti

Grafy

Graf č. 1: Pohlaví respondentů

Graf č. 2: Věk respondentů

Graf č. 3: Vzdělání respondentů

Graf č. 4: Bydlení

Graf č. 5: Pojem domácí násilí

Graf č. 6: Příčiny domácího násilí

Graf č. 7: Nejčastější oběti domácího násilí

Graf č. 8: Následky u žen/mužů

Graf č. 9: Následky domácího násilí u dětí

Graf č. 10: Následky domácího násilí u seniorů

Graf č. 11: Povědomí o smrti obětí domácího násilí

Graf č. 12: Odchod od tyрана

Graf č. 13: Oběti domácího násilí

Graf č. 14: Pokud jste se stali obětí domácího násilí, kdy to bylo

Graf č. 15: Formy násilí

Graf č. 16: Vliv pandemie na vznik násilí

Graf č. 17: Oběti v době pandemie

Graf č. 18: Hledání pomoci

Graf č. 19: Postoj společnosti k domácímu násilí

Graf č. 20: Informovanost veřejnosti

Obrázky

Obr. 1: Duluthský model kontroly a moci

Přílohy

Příloha č. 1: Dotazník

Dotazník – Domácí násilí

Vážení respondenti,

Dovoluji si Vás požádat o vyplnění krátkého dotazníku, který se týká domácího násilí. Na základě tohoto dotazníku provádím šetření o povědomí o domácím násilí, popř. o zkušenostech s domácím násilím. Vyplnění dotazníku Vám zabere cca 15 minut. Výsledky získané z dotazníků, budou použity v mé bakalářské práci. Velice Vám děkuji, za čas, který tomuto dotazníku věnujete.

Černá Štěpánka

1. Pohlaví?

- Žena
- Muž

2. Jaký je Váš věk?

- 20-30 let
- 31–40let
- 41- 50let
- 51-60 let

3. Jaké je Vaše nejvyšší vzdělání?

- Základní
- Střední
- Vyšší odborné
- Vysokoškolské

4. V domácnosti žijete?

- Sám
- S rodiči
- S partnerem
- S partnerem a dětmi

5. Co si představujete pod pojmem domácí násilí?

6. Jaká je podle Vás nejčastější příčina domácího násilí?

7. Mezi nejčastější oběti domácího násilí podle vás patří?

- Ženy
- Muži
- Děti
- Senioři

8. Co si představíte pod následky domácího násilí u žen/mužů?

9. Co si představíte pod následky domácího násilí u dětí?

10. Co si představíte pod následky domácího násilí u seniorů?

11. Věděli jste, že určité procento obětí domácího násilí končí smrtí?

- Ano
- Ne

12. Proč podle Vás oběti domácího násilí neodejdou od tyрана?

13. Setkali jste se osobně s domácím násilím?

- Ano
- Ne

14. Pokud jste se s domácím násilím setkali bylo to?

- Ve svém dětském věku
- Ve svém partnerském vztahu
- Jiné

15. Pokud jste byly obětí, nebo svědky domácího násilí v jaké formě bylo prováděno?

- Zastrásování
- Bití
- Týrání
- Sexuálního násilí
- Psychické (citové) násilí

16. Měla podle Vás doba pandemie vliv na vznik domácího násilí?

- Ano počty případů vzrostly
- Ne
- Nevím

17. Víte o někom, kdo se stal obětí domácího násilí v době pandemie?

- Ano
- Ne

18. Pokud byste se byli svědkem domácího násilí, pomoc byste vyhledali u?

- Policie
- Sociálního pracovníka
- Lékaře
- Nevím

19. Jaký je podle Vás postoj společnosti k problematice domácímu násilí?

- Zveličování
- Přiměřená pozornost
- Podceňování problému

20. Myslíte si, že je veřejnost o domácím násilí a možnostech řešení dostatečně informována

- Ano, lidé jsou dostatečně informováni
- Pouze z části
- Ne, tuto problematiku téměř neznají